

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH
BUDĚJOVICÍCH

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

A

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE

FAKULTA MANAGEMENTU V JINDŘICHOVĚ HRADCI

Bakalářská práce

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH
BUDĚJOVICÍCH

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

A

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE

FAKULTA MANAGEMENTU V JINDŘICHOVĚ HRADCI

Závislost a ztráta identity pomocí sociálních sítí

Autor: Dagmar Zídková

Vedoucí práce: doc. JUDr. Dr. Jan Hejda

Studijní program Sociální pedagogika, specializace v pedagogice

Datum odevzdání: 31. 3. 2013

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Závislost a ztráta identity pomocí sociálních sítí“ vypracovala samostatně a použila prameny, které cituji a uvádím v Seznamu použité literatury.

Dále prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě, elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

Souhlasím také s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu se zákonem č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 31.3. 2013

.....

podpis

Anotace

Bakalářská práce se věnuje fenoménu sociálních sítí, kdy poukazuje na mnohdy zarážející množství informací, které jsou jejich uživatelé ochotni uveřejnit na internetu. Upozorňuje na rizika spojená s tímto chováním a snaží se predikovat budoucí vývoj této problematiky. Cílem práce je navrhnout metody účinné prevence ochrany osobních údajů a dat před zneužitím se zaměřením na typické uživatele sociálních sítí, event. jejich zákonné zástupce. Vývoj Sociálních sítí v pojetí historie a dnešní doby. Vymezení pojmů, vymezení hlavní definice a pojmy týkající se problematiky závislosti. Prevence před zcizením identity, či vytvořením závislosti. Vytvoření dotazníkového výzkumu uplatněného na žácích šestých tříd doplněné informacemi, získaných z rozhovorů.

Abstract

Bachelor thesis explores the phenomenon of social networks, which points to the often bewildering amount of information that the users are willing to publish on the Internet. Underlines the risks associated with this behavior and try to predict future developments regarding this issue. The goal is to design effective prevention methods of protection of personal data and data from unauthorized access with a focus on the typical users of social networking event. their legal representative. The development of the concept of social networks in history and today. Definition of terms, defining the main definitions and terms related to addiction. Preventing identity theft or creating dependency. Creating a questionnaire survey applied to the sixth class pupils accompanied by information obtained from interviews.

Zde bych chtěla poděkovat doc. JUDr. Dr. Hejdovi za jeho trpělivé vedení své bakalářské práce,
Bc. Michaelae Beránkové za sdílení cenných rad. A samozřejmě své rodině, která mi po celou
dobu stála po boku a podporovala mě v cestě za svým snem.

Obsah

1) Historie internetu	10
2) Sociální sítě	12
2.1 Historie sociálních sítí	12
2.2 Sociální sítě	14
2.3 Využití sociálních sítí ve firmách	16
2.4 Popis některých sociálních sítí ve světě i u nás	18
2.4.1 Facebook	18
2.4.2 MySpace	21
2.4.3 Google Plus	23
2.4.4 Twitter	25
2.4.5 Lidé	27
2.4.6 Spolužáci	28
2.4.7 Vkontakte	29
2.4.8 LinkedIn	29
3) Netetika, Netiquette	30
3.1 Pravidla netetiky	30
4) Internetová komunikace	31
4.1 Kontext modalit komunikace	31
4.1.1 Časový rámec	31
4.1.2 Prostor a prostorové uspořádání	31
4.1.3 Modalita výraznamu	32
4.1.4 Přítomnost emocí	32
4.1.5 Vztahové proměnné	32
2.4.6 Systémový rámec	32
2.4.7 Existence kontinuity rozhovoru	32
5) Identita	33
5.1 Statusy identity	35
5.2 Styly sebedefinování	35
5.3 Virtuální identita	36
5.4 Odcizení, zneužití a ztráta identity pomocí sociálních sítí	37

6) Závislost	40
6.1 Znaky závislosti	41
6.1.1 Silná touha (bažení - craving)	41
6.1.2 Potíže v sebeovládání	41
6.1.3 Tělesný odvykací znak	41
6.1.4 Růst tolerance	41
6.1.5 Zanedbávání jiných potěšení nebo zájmů	42
6.1.6 Pokračování v užívání přes jasný důkaz škodlivých následků	42
6.2 Závislost na Internetu	42
7) Rady, jak přecházet závislosti a ztrátě identity	43
8) Negativní vlivy na internetu	44
8.1 Cyberstalking	44
8.2 Dětská pornografie a pedofile	45
8.3 Kyberšikana	45
9) Hesla a prolomení hesel	46
10) Nastavení pravidel dětem	47
10.1 Děti a online rizika	48
1. Vyhodnocení	51
2. Závěr	56
Tištěné zdroje	59
Internetové zdroje	59
Seznam tabulek	62
Seznam obrázků	62

Úvod

Svou bakalářskou práci jsem se rozhodla věnovat fenoménu dnešní doby. Sociální sítě dnes provází každý náš krok. Nejmladší generace se již rodí do prostředí propleteného sítěmi internetu. Jejich interakce je prostřednictvím diskusních fór. Děti jako uživatelé jsou tou nejohroženější kategorií. Ve své práci jsem se zaměřila nejprve na seznámení se sociálními sítěmi a to s jejich historií a základními pojmy. Dále jsem připojila popis jednotlivých, nejvíce využívaných, sociálních sítí. A to nejenom mládeží, ale také profesionály, hudebníky či studenty. Do jmenovaných právě patří Facebook, LinkedIn, Myspace, Spolužáci. Ať už mladá generace nebo i starší je přítomna prostřednictvím profilů na sociálních sítích, kde jejich provázanost je až udivující. Třeba i právě proto, že bez sociálních sítí by se tyto generace ani nepotkaly.

Právě prostřednictvím sociálních sítí se uveřejňují mnohé informace, které by měly být spíše utajeny. Můžeme to připsat i anonymitě, kterou nám komunikační technologie nabízejí, ale z velké části jsme zodpovědní sami jako uživatelé. Neuvědomujeme si, nebo nepřipouštíme možná rizika spojená s připojením. Internet je místem neomezených možností. Slouží k získání poznatků, vědomostí, znalostí, rozšíření vzdělání, k relaxaci, seznamování, již zmíněné komunikaci, obchodování a k mnoha dalším. Díky všem těmto aspektům se ovšem internet stává nebezpečným místem. Jsou ale i jiná nebezpečí týkající se internetu a to možnost vytvoření závislosti, nebo ztrátu identity a další negativní vlivy, které se bohužel běžně vyskytují na internetu. Jednou z nich je i prolomení hesel, která si dáváme pro přihlášení na sítě na profily, emaily a další stránky. Tyto hesla jsou citlivé údaje, které mohou být velmi snadno zneužita a mohou o nás vypovědět mnohé důvěrné informace. Jejich prolomení je pro dnešní dobu už takřka koníčkem. Profesionální firmy se předhánějí v tom, kdo vynalezne lepší program na dešifrování.

Dále se také snažím určit základní možnosti, jak správně jednat s dětmi o problematických situacích týkajících se internetu a také jak efektivně navrhnout pravidla pro děti tak, aby je sami respektovaly a přijímaly. Výzkum byl zaměřen na zjištění hlavních chyb uživatelů, kterých se dopouštějí možná z neznalosti, z nedostatku zájmu, nebo z pouhé konformity. Také zda existuje možnost zabezpečení počítače i jinak než antivirovým programem. Zjištění možných rizik spojených nejenom s internetem ale i se zmíněnými sociálními sítěmi. Také jsem zapojila do závěru porovnání s mladou generací uživatelů, kteří mi odpověděli na krátký dotazník. Jejich pohled a odpovědi jsem uvedla pro zajímavost. Spolu se sociálními sítěmi se vyskytují i případy, které popisují tyto sítě jako pozitivní faktor, který jim v životě hodně pomohl ať už například najít jedince se kterým ztratili kontakt, možnost vyjádření podpory lidem v nesnázích a možnosti komunikace

na dálku. Stejně tak, ale můžeme každý den narazit na uživatele, kteří díky profilu přišli o své údaje, o partnera, přítele a rodinu. Je pouze na konkrétní osobnosti jak bude tento fenomén brát a jak s ním bude nakládat. Musíme ho ovšem brát s rozumem jako vše v našem životě a nenechat se strhnout skupinou. Pokrok je nezastavitelný, a to platí i pro mezilidskou interakci. Každou novou technologii následuje další, která je mnohem lepší než ta předcházející. Můžeme tedy i do budoucna počítat s tím, že tento fenomén bude narůstat.

I. Teoretická část

1) Historie internetu

Internet se stal naším spojencem. Pomáhá nám k ulehčení práce, k relaxaci, obchodování a vyhledávání nových informací. Historie a samotný vývoj internetu sahá až do 60 let, kdy mezi západem a východem zuřila studená válka. Samotný vznik je výsledek konkurenceschopnosti vůči nepříteli. Tajné vojenské projekty byly na denním pořádku a díky tomu vznikl právě i předchůdce internetu. V roce 1964 zveřejnila společnost RAND unikátní projekt, a to síť několika zcela rovnocenných uzlů. Původně měly sloužit pouze pro bezkonfliktní a nepřerušované komunikování vojenských jednotek posléze vystřídaných vědci. Hlavním úkolem této sítě bylo odolávat náporům a kolizím, které by v případech války mohly komunikačně paralyzovat společnost. Takto rozpracovaný projekt byl ovšem pouhým náčrtem, kterého se ujala společnost ARPA. Pomocí financování touto společností se mohla roku 1969 instalovat první síť uzlů. Pokrok byl velmi značný, už ke konci tohoto roku se vyskytovaly uzly čtyři. Vznikla síť ARPANET.

Tato společnost se rozrostla na patnáct uzlů do roku 1971 a v roce 1972 disponovala již počtem třiceti sedmi uzlů. ARPANET začali využívat vědci a studenti. Ti objevili její možnost rychlé komunikace. V sedmdesátých letech se dostala ARPANET i za hranice USA a stal se z ní INTERNET (INTER - mezinárodní NET - síť).⁽¹⁾ Později se ARPANET rozdělila na dvě sítě, a to ARPANET a MILNET, což je armádní síť. V roce 1981 byla vytvořena síť BITNET, která sloužila k propojení amerických vysokých a středních škol. Problém však nastal při komunikaci na různých platformách. Proto roku 1983 proběhl intenzivní výzkum, jehož výsledkem byl protokol TCP/IP, který je používán dodnes.^[1] V polovině 80. let existovalo mnoho sítí, ale nebyly předmětem zájmu veřejnosti, protože nebyly volně přístupné. Roku 1986 byla vytvořena síť NSFNET, která byla původně určena k propojení pěti superpočítačů. Následně se toto řešení ukázalo jako výhodné, a tak byla síť ARPANET roku 1990 zrušena a nahrazena výše zmíněnou sítí NSFNET. Roku 1991 byla nad NSFNET vytvořena nová síť NREN.^[1] Avšak technici z ARPANET a dalších společností nebyli jistě jediní, kteří nad možnostmi komunikace, překonávající vzdálenosti uvažovali. Právě možná i díky konkurenčnímu boji se také v roce 1980 zapojil švýcarský pracovník jaderného výzkumu Tim Berners-Lee, a to s možností hypertextu. V roce 1990 byl předveden první prototyp WWW pojmenován jako HTTP.

První webové stránky se objevily o pouhý rok později na adrese <http://info.cern.ch/>. Největší rozvoj

(1) NAVRÁTIL, Pavel. Internet pro školy. Bedihošť: Computer Media, 2001. ISBN 80-902815-3

[1] Internet. Historie internetu [online]. 2009 [cit. 2012-07-24]. Dostupné z: <http://home.zcu.cz/~tisarova/>

počítačů a určitého standardu v podobě právě již zmíněného WWW (World Wide Web) nastal v roce 1993, kdy se na internet napojuje Bílý dům a existuje již padesát WWW serverů. Do roku 1995 se zdvojnásobuje počet připojených počítačů. [2]

Proč podle autora Navrátila internet získal takovou popularitu?

- „1) Internet je mimo jiné fyzická síť – internetová síť je zcela variabilní – libovolně modifikovatelná a nezávislá na velkých „monopolních“ provozovatelích.
- 2) V internetu jsou všichni právě připojení uživatelé on-line – v reálném čase běží ostatní počítače.
- 3) Po internetu lze přinášet data v digitalizované podobě. Pod pojmem data si lze představit vše, co lze zdigitalizovat. Tedy nejen textové informace, ale i obrázky, zvuk, video, telefonní hovory a jakékoliv jiné další soubory informací.
- 4) Komunikace po internetu je levná. Pokud se připojíte k internetu přes telefonní linku, připojujete se vždy k nejbližšímu uzlu internetu (obvykle v místě bydliště) a pak můžete využívat celé sítě.
- 5) Snadné ovládání. Jakmile byl stanoven standard WWW, stalo se používání internetu s pomocí internetových prohlížečů velmi jednoduché. K základní práci s internetem stačí znát alespoň trochu grafické prostředí (např. Windows).
- 6) Velké množství uživatelů. Díky všem uvedeným okolnostem se o internet zajímá stále více lidí, firem a institucí.
- 7) Absolutní svoboda publikování. Na internetu může publikovat jakýkoliv člověk prakticky cokoliv. Z technického hlediska nemůže nikdo konkrétnímu jedinci zabránit, aby umístil své stránky, nebo soubor na internetu.
- 8) Pružnost a rychlost. Veškerý tok dat na internetu probíhá v elektronické formě. Nejsou potřeba žádné papíry, přepravní služby, či jiné technické prostředky (pochopitelně kromě samotných počítačů a sítí)“ ⁽¹⁾

(1) NAVRÁTIL, Pavel. Internet pro školy. Bedihošť: Computer Media, 2001. ISBN 80-902815-3-2.

[2] WebDesign PAY & SOFT. Historie internetu [online]. 2006 [cit. 2012-07-24]. Dostupné z: <http://www.webdesign.paysoft.cz/clanky/2006/historie-internetu/>

2) Sociální sítě

2.1 Historie sociálních sítí

V dnešní době prezentují sociální sítě lidskou interakci. Tak, jak je známe dnes, jsou napojeny hlavně na lidské zdroje. Sami vytváříme obsah, a to díky tokům informací, které šíříme jednosměrným, nebo obousměrným proudem. Pojem sociální sítě neměl zprvu nic společného s internetem. Zavedl ho sociolog Jamesom Barsomem roku 1954. Sociální sítě a jejich existence se napojuje na ARPA NET a zároveň na webové stránky. V roce 1971 se odeslal první mezipočítačový email. Jejich počátek byl vytvořen za účelem utvoření komunikačních prostředků mezi studenty. Za průkopníka této myšlenky je považován Randy Conrád vytvořením Classmates.com roku 1995. Průkopníkem mezilidské interakce na internetu a v přítomném čase se však stal Jarko Ojkarinnen s IRC (Inter Relay Chat).^[1]

Rok 1997

Tohoto roku byl Andrewem Weinreichem založen tehdy nejpopulárnější Six Degrees. Tato sociální síť umožňovala nastavení svého profilu a rozšiřování okruhu svých přátel. Rokem skončení její aktivity je rok 2001 z důvodů, že rozesílala svým uživatelům spamy.^[4]

Rok 1999

Roku 1999 byla založena stránka Wikipedia a zároveň byl spuštěn Blogger.com. V tento rok byl také založen LiveJournal, a to Bradem Fitzpatrickem. Propracovanější platforma, ve které uživatelé mohli zveřejňovat své zážitky. Mohli si vybrat své statusy u přátel (tajný vztah, přátelství a odmítnutí nabídnutého přátelství).^[4]

Rok 2002

Roku 2002 bylo Jonathenem Abramsem založeno Friendster. Tato sociální síť působí dodnes a celkový počet uživatelů se vyšplhal na 90 milionů. Friendsteru byl zaměřen především na hudbu, sdílení a rozšiřování okruhu přátel.^[4]

[1] Internet. Historie internetu [online]. 2009 [cit. 2012-07-24]. Dostupné z: <http://home.zcu.cz/~tisarova/>

[4] Historie sociálních sítí. Z historie [online]. 2012 [cit. 2012-08-01]. Dostupné z: <http://vaclavprokupek.ano2012.txt.cz/clanky/102529/z-historie-socialnich/>

Rok 2003

Tohoto roku byla založena spíše profesionální síť LinkedIn. Je orientována na zveřejňování svých životopisů v podobě profilů. Nejvíce je využívána manažery a personalisty pro získávání nových zaměstnanců. K roku 2012 má zajímavé výsledky, a to v počtu 150 milionů uživatelů, 200 zapojených zemí a je dostupný v šestnácti jazycích. ^[4]

Rok 2003

Rok 2003 přinesl sociální síť MySpace, která si udržela konkurenceschopnost oproti Friendsteru. Zde se zakladatelé zaměřovali na možnosti úpravy vlastního profilu. Pro uživatele je zde atraktivní zveřejnění profilů hudebních, filmových a světových celebrit. ^[4]

Rok 2004

Vzniká nejpoblárnější sociální síť dnešní doby, a to Facebook, jehož zakladatelem je Mark Zuckerberg. Do podvědomí se ale dostal až v roce 2006, kdy byl zpřístupněn. Do tohoto roku byl používán čistě pro účely Harwardské univerzity jako komunikace pro spolužáky a jejich rodinu. Umožňuje uživatelům zveřejňování svých fotografií a statusů na své tzv. zdi. ^[4]

Rok 2006

Roku 2006 vzniká Twitter, což je další velmi úspěšná sociální síť. Dále vznikla také ruská obdoba Facebooku, a to V Kontakte.ru. ^[4]

I když se společenství sociálních sítí rozvíjí už více než desetiletí, jsou jejich technické statusy pořád ve vývoji.

Jejich charakteristiky jsou:

- utváření svých přezdivek NICKNAME (nicku),
- komunikace textová spolu s objevením emotikonů,
- v určitých skupinách se utváří jisté zkratky – žargony,
- většina majitelů profilu má statusy – pohlaví, vzdělání aj. (není podmínkou). ^[3]

[3] Historie sociálních sítí. Sociální sítě [online]. 2008 [cit. 2012-08-01]. Dostupné z: http://socialnisite.cz/info/historie_socialnich_siti

[4] Historie sociálních sítí. Z historie [online]. 2012 [cit. 2012-08-01]. Dostupné z: <http://vaclavprokupek.ano2012.txt.cz/clanky/102529/z-historie-socialnich/>

2.2 Sociální síť

Člověk je odjakživa tvor velmi společenský a jeho sociální vazby mu umožňují navazovat vztahy. Tyto vztahy mu jsou prospěšné, přinášejí mu pocit jistoty, umožňují mu se bavit nebo uspokojují potřebu tzv. zapadnout do kolektivu. Každá sociální vazba je ovšem závislá i na typu, charakteru, rysu a chování každého jedince. Společnost prošla několika globálními převraty (doba kamená, bronzová, baroko, rokoko, renesance, urbanizace, světové války). Ve všech obdobích měli lidé potřebu se scházet a sdílet svá přesvědčení, zkušenosti, životní příběhy a přinášet jistotu souznění.

Společnost můžeme rozdělit do několika vrstev:

- užší – rodina,
- širší – příbuzní, spolupracovníci, přátelé,
- nejširší – sousedé, lidé, které potkáváme na cestách, lidé žijící ve stejném kraji

Ve využívání sociálních sítí se tyto skupiny mísí a rozdíl mezi nimi není téměř vůbec znatelný. Při této komunikaci se umožňuje i mezinárodní interakce jedinců. Někteří ze sociologů se přiklání k názorům, že každý jedinec má přibližně kolem 200 až 5 000 lidí, které zná. Existuje několik různých popisů společenských propojení.

Podle některých se jedná o matematický, biologický a sociální uzel, kde nám hrany (spojení) umožňují navazování sociálních vazeb (vztahů) spolu s dalšími uzly (jedinci). Navazujeme vztahy se stejnými, ale i různými typy jedinců, které přitahují různosti a podobnosti charakterů. ⁽²⁾

Sociální síť vznikají se spojením dvou zcela odlišných slov, které mají několik významů a to:

Sociální - týkající se lidské společnosti, a hlavně živočichů žijících celý život pohromadě, ^[5]

- sociologie, z níž slovo sociální pochází je brána např., „jako věda o jednání lidí ve skupině“ ^[6]
- sociologie pochází z několika paradigmat – sociologické, interpretační, konfliktní a konsensuální, ^[7]

(2) BARABÁSI, Albert-László. V pavučině sítí, z anglického Linked. RNDr. František Slanina, CSc. Český Těšín: Paseka, 2002. ISBN 80-7185-751-3.

[5] ABZ slovník cizích slov. Sociální [online]. 2006 [cit. 2012-08-01]. Dostupné z: <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/socialni/>

[6] Wikipedie. Sociologie [online]. 2012 [cit. 2012-08-01]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Sociologie>

[7] Sociologie. Základy sociologie [online]. 2007 [cit. 2012-08-01]. Dostupné z: <http://sociologie.topsid.com/>

Síť - jedná se o počítačovou síť. „Technický prostředek, realizující spojení a výměnu informací mezi počítači,“ [8]

- „rozumíme tím spojení dvou a více počítačů tak aby mohli navzájem sdílet své prostředky přitom je jedno, zda se jedná o prostředky hardwarové nebo softwarové. Dají se dále dělit, a to na: LAN - lokální síť, MAN – metropolitní síť, WAN – rozlehlá síť. [9]

Podle autora Alberta – László Barabási si lze představit vznik sociálních sítí, a to pomocí příkladu. Výklad je vložen do večírku o zhruba sto pozvaných hostů, kteří se navzájem vůbec neznají. Mezi tyto hosty rozšíříme informaci, že v jedné neoznačené láhvi se nachází nejdražší a nejkvalitnější víno a zároveň poprosíme, aby to dotyčný řekl jen svým, dnes poznaným přátelům. Pro nás je však nejdůležitější, jestli se onoho vína na konci večera napijeme. Jakou rychlostí jsme schopni se seznámit s hosty? Z vědeckého hlediska se na večírku utvoří třicet až čtyřicet skupinek po dvou až třech lidech a při 10 minutovém rozhovoru by nám seznámení se všemi zabralo 16 hodin. Ovšem podle Alfréda Rényiho a Paula Erdőse by utvoření sociálních vazeb trvalo pouhých 30 minut. Je nasnadě a na nás, ke kterému hledisku se přikloníme. Existuje několik teorií, kdy je možné spojit několika tahy a osobami dva rozdílné jedince. Už v povídce Karinthyho „Články řetězu“ se vyskytuje jakási teorie o provázání jedinců pěti vazbami. Podle výzkumů a psychologa Stanleyho Milgrama se přišlo na číslo 5,5, které bylo zaokrouhleno na 6 tahů (tzv. 6 kroků od sebe), pomocí těchto 6 kroků spojíme dva neznámé jedince. Kolik kroků je potom potřeba pro spojení dvou neznámých lidí při použití sociálních sítí? Číslo se možná zmenšilo anebo se alespoň utvrdilo toto tvrzení. (2)

Sociální sítě se v dnešní moderní době staly nejdůležitějším a nejvyužívanějším komunikačním prostředkem. Často vznikají na úrovni určitých tzv. místností, komunikačních fór, či chatu. Jedná se o propojenou síť umístěnou na internetových stránkách. Pomocí sociálních sítí můžeme rozšiřovat informace, hudbu, obrázky a videa. Většinu obsahu umístěného na sociálních sítích utváří hlavně sami uživatelé. Sami tento obsah utváří, ale také eliminují.

Nicméně za sociální síť se dá považovat i google.com. Jeho hlavním úkolem je pouze propojovat informační toky a usnadňovat zjišťování a využívání informací. Všeobecně se mluví o devatenácti krocích k získání informací.

Pomocí devatenácti kroků bychom měli být schopni najít na internetu informaci, kterou

(2) BARABÁSI, Albert-László. V pavučině sítí, z anglického Linked. RNDr.František Slanina, CSc. Český Těšín: Paseka, 2002. ISBN 80-7185-751-3.

[8] Wikipedie. Počítačové sítě [online]. 2012 [cit. 2012-08-01]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Po%C4%8D%C3%ADta%C3%AD%C3%A1_s%C3%AD%C5%A5

[9] Počítačové sítě. Co je to počítačová síť? [online]. 2009 [cit. 2012-08-01]. Dostupné z: <http://site.the.cz/index.php?id=1>

potřebujeme. Sociální sítě jsou na rozdíl od například Googlu založeny hlavně na komunikaci mezi lidmi, tedy jsou závislé na lidské interakci. Tudíž jako nejdůležitější je u nich považována komunikace. K dnešnímu dni se jedná nejvíce o komunikaci textovou. ⁽³⁾

Nicméně za sociální síť se dá považovat i google.com. Jeho hlavním úkolem je pouze propojovat informační toky a usnadňovat zjišťování a využívání informací. Všeobecně se mluví o devatenácti krocích k získání informací. Pomocí devatenácti kroků bychom měli být schopni najít na internetu informaci, kterou potřebujeme. Sociální sítě jsou na rozdíl od například Googlu založeny hlavně na komunikaci mezi lidmi, tedy jsou závislé na lidské interakci. Tudíž jako nejdůležitější je u nich považována komunikace. K dnešnímu dni se jedná nejvíce o komunikaci textovou. ⁽³⁾

Avšak komunikace jako takovou rozdělil Šmahel na:

- text – většina komunikace (email, chaty),
- obraz – posílání a sdílení obrázků,
- zvuk – zasílání zvukových nahrávek,
- multimedia – kombinace textu, obrázku a zvuku, videokonference. ⁽³⁾

Komunikace na internetu se dále dělí na:

- synchronní komunikaci – v tomto případě je potřeba připojení obou počítačů
- asynchronní komunikace – kdy není potřeba propojení obou počítačů. ⁽³⁾

Trocha čísel spojená se sociálními sítěmi

Po celém světě navštíví sociální sítě 600 milionů lidí denně. Nejvíce navštěvovanou sítí je Vkontakce s 65%, následována Facebookem s 58% a jako třetí Twitter s 37%. Přátelství na těchto platformách je z 71% založeno na reálných přátelstvích, sousedech, spolužácích, 59% tvoří kolegové z práce a 46% společní přátelé. ^[10]

2.3 Využití sociálních sítí ve firmách

Sociální sítě jsou v poslední době nejrozšířenější možností propagace společnosti. Profil firmy je hodně angažovaný na PR (Public relations). V podstatě každá z výraznějších firem má profil na jedné z mnoha sociálních sítí. Zde umísťují své nápady, materiály a taháky pro své klienty. Důležité jsou pro každou organizaci i ohlasy, které uživatelé na daný produkt umísťují na síti. Tak jako společnosti slouží sítě pro zvýraznění a uveřejnění produktů, stejně tak jim mohou i ublížit.

(3) ŠMAHEL, David. Psychologie a internet. Praha: Triton s.r.o., 2003. ISBN 80-7254-360-1.

[10] Sociální sítě si podmanily svět. Lupa.cz [online]. 1998 – 2012 [cit. 2012-08-28]. Dostupné z: <http://www.lupa.cz/clanky/socialni-site-si-podmanily-svet-fakta-a-cisla-hlavne-o-evrope/>

Často se najdou „škodliči“, kteří jsou nespokojení, konkurenční, nebo zkrátka jen škodolibí. Mohou umístit své názory na produkty, které např. nefungují, jsou poruchové nebo se nelíbí. Konkurenční boj nekončí ani na sociálních sítích, a proto se každá organizace snaží vynakládat úsilí na PR zaměřené na uživatele profilů. Zároveň už existují profesionální firmy, které Vám vytvoří nejen webové stránky, prezentace, virtuální prohlídky, ale také vytvoří a spravují Váš profil. ^[11]

Je několik dobrých rad a typů jak nejlépe využít sociální sítě pro společnost,

- 1) Reference - Máte dobré reference? Spousty spokojených zákazníků? Umístění kladných referencí na nějakou platformu sociálních sítí, z nichž se při zájmu můžou zákazníci dostat na webové stránky. To je to správné, čím by měla společnost vzbudit zájem.
- 2) Prezentace - Na zasedání firmy často představují prezentace týkající se produktu nebo služeb. Velká část těchto prezentací je na vyspělé úrovni. Takto prezentované produkty se dostanou do úzké skupiny. Při vystavení prezentací na sociální sítě vzniká nová možnost komunikačních technologií.
- 3) Videokanál - Na několika sítích je možné zveřejnit několikaminutové video obsahující vše, na co chcete upozornit. Natočením výrobku, který je pro firmu nejpřínosnější, nebo natočením instalace výrobku apod. Při umístění na sociálních sítích se můžete dostat mnohem rychleji a účinněji do podvědomí uživatelů.
- 4) Komunikace - Pokud je produkt perspektivní, využívaný a hlavně oblíbený uživateli, ze kterých se stávají spokojení zákazníci, vzniká také dobrá reklama. Pokud ovšem chceme tuto reklamu udržet a podporovat, musíme také dbát na komunikaci s klienty.
- 5) Kvalitní zaměstnanci - V dnešní době se už vyskytují profesionální stránky (sítě), na kterých se vyskytují profily jedinců. Tyto profily jsou ve skutečnosti životopisy. Zde většina manažerů a personalistů hledá kvalitní zaměstnance.
- 6) Zveřejňujte se - Dobré je zveřejňovat se všude, ale pozor na vtíravou reklamu. Některé sociální sítě mají omezenou část textu a počet znaků, které nám umožňují vyjádřit se, ale vyjádřit se hlavně přesně a věcně.
- 7) Obsah - Uveřejňujte na sociálních sítích své webové stránky a naopak. Umožníte tak pohled na celý váš obsah a zkrátíte devatenácti krokový proces na několik málo kroků k cíli (Vaším produktům). ^[12]

[11] České firmy a využití sociálních sítí. Lupa.cz. [online]. 1998 – 2012 [cit. 2012-08-29]. Dostupné z: <http://www.lupa.cz/clanky/ceske-firmy-vyuziti-socialnich-siti-fail/>

[12] Optimal Marketing. 7 tipů pro využití sociálních sítí [online]. 2010 - 2012 [cit. 2012-08-07]. Dostupné z: <http://www.optimal-marketing.cz/faq/7-tipu-pro-vyuziti-socialnich-siti>

2.4 Popis některých sociálních sítí ve světě i u nás

2.4.1 Facebook

Obrázek 1: Logo Facebooku, ^[13]

Vznik a základní informace

Facebook vytvořil bývalý student Harvard univerzity, programátor Mark Zuckerberg a to 1.února 2004. Z počátku tato služba sloužila na doméně thefacebook.com pro porovnání fotek studentů Harvard Univerzity. Poté byl rozšířen mezi další studenty jako komunikační nástroj. Nebylo tomu dlouho a v létě téhož roku se dokázal Facebook rozšířit mezi většinu univerzit v USA, vznikla tak společnost Facebook Inc. . V České republice byla první vysoká škola využívající tuto službu Masarykova univerzita.

Po úspěšném využívání Facebooku univerzitami se do systému začalo připojovat i velké množství nadnárodních společností. Důležitým faktorem však byl 11.srpen 2006, kdy se mohl do systému registrovat kdokoliv, kdo byl podle licenčních podmínek při registraci starší 13 let.

Od té doby si Facebook dokázal vybudovat obrovskou základnu uživatelů, díky které se již v roce 2007 dostal na 7. pozici nejnavštěvovanější stránky světa. Dnes je nejpoužívanější a nejznámější sociální sítí s více než 1 miliardou aktivních uživatelů, je tedy i velice atraktivním marketingovým kanálem pro nejrůznější společnosti.

Pro zajímavost – pokud chcete vědět jako kolikátí jste se na Facebook registrovali, zjistíte to přes adresu “graph” , konkrétně tedy adresa bude graph.facebook.com/vasejmeno . Zobrazí se vám tabulka, kde ID je pořadí, kolikátí jste se registrovali.

Facebook Inc. je akciovou společností s místem původu v Cambrige, Massachusetts. Ústřední společnosti jsou umístěné v Dublinu, v Irsku. Dalšími významnými osobnostmi krom zakladatele Marka Zuckerberga jsou Chris Hughes, Matt Cohler, Dustin Moskovitz, Sheryl Sandberg.

Společnost v současné době disponuje 104 miliardami dolarů, má 3000 zaměstnanců. Pro uživatele je povinná registrace a je k dispozici v 68 jazycích. ^[14]

[13] Vítejte na Facebooku. Facebook [online]. 2012 [cit. 2012-08-28]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/>

[14] Wikipedie. Facebook [online]. 2012 [cit. 2012-08-07]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Facebook>

Přednosti z pohledu zabezpečení služby

Zvláště v poslední době začíná Facebook více dbát na soukromí a osobní data uživatelů. Možnosti jsou následující:

Zabezpečení profilu

Jako uživatel můžete jednoduše nastavit, kdo uvidí váš profil, nebo jeho části. Lze tedy nastavit (a v rámci bezpečnosti je to i žádoucí), že veškeré vaše údaje, fotografie, zeď atd. uvidí pouze vaši přátelé. Samozřejmě lze to nastavit i zvlášť – například informace o vás uvidí všichni uživatelé facebooku a vaše fotky pouze přátelé.

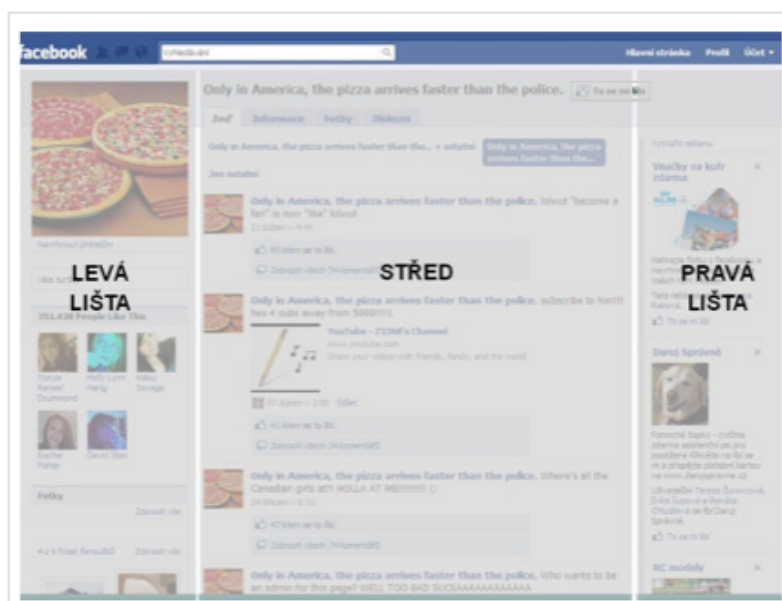
Rozdělení přátel do skupin a jejich omezení

Poměrně novou službou je, že přátele můžete rozdělit do skupin jako je “rodina”, “blízcí přátelé” atd. a těmto skupinám přidělit jejich práva vidět váš obsah.

Facebook pro mladé

Licenční podmínky umožňují registraci uživateli, který má svůj věk 13 let a více. Samozřejmě bohužel není výjimkou, že se registrují i mladší a zatajují tím svůj skutečný věk. Facebook ale v těchto případech nabízí podporu, pokud najdete uživatele, který je mladší, můžete poslat odkaz na podporu Facebooku a zabránit tak dotyčnému v používání služby. Je to tedy výhoda například pro rodiče, kteří své dítě na sociální síť najdou.

Obrázek 2: Profil Facebooku, [15]

[15] Fénix WEB. Popis Facebook .com [online]. 2010 [cit. 2012-08-07]. Dostupné z: <http://www.fenix-web.cz/index.php/popis-facebookcom>

Každý profil na oficiálních sociálních sítích vyžaduje vaše úsilí a vaši práci při založení, nastavení a užívání tohoto profilu.

Každý profil na síti Facebook je založen na třech lištách, kdy:

- levou lištu – vidí pouze administrátor – statistika, přehledy, fotografie,
- středovou lištu – vidí všichni uživatelé – název a možnost vložení obsahu,
- pravou lištu – není možnost jejího ovlivnění – pouze zakoupením místa, např. umístění reklamy.^[15]

Hlavní funkce Facebook

Chat - Máte k dispozici chat, kde vidíte, kteří uživatelé jsou online a můžete tak s nimi okamžitě komunikovat. Tento chat je zároveň spojený i se zprávami, pokud se tedy uživatel odpojí, vaše zpráva mu přesto přijde, navíc vás facebook bude informovat, zda-li zpráva byla přečtená.

Události - V této části uvidíte pozvánky od přátel na různé akce, kde můžete zvolit, zda-li se zúčastníte, možná se zúčastníte nebo vůbec ne. Zároveň uvidíte i kalendář, kde jsou zaznamenané akce, kde již je potvrzená vaše účast. Samozřejmostí je i to, že můžete sami naplánovat akci a rozeslat stejnou pozvánku vašim přátelům.

Fotky - Klasický systém vkládání fotek s možností roztrdit do alba a těm dále přiřazovat, kdo album uvidí.

Zed' - Na zed' můžete psát krátké příspěvky, odkazy. Zároveň pokud přidáte novou fotku, přidáte se do skupiny atd., také se to zobrazí na zdi.

Žádosti - Jedinou možností, jak se stát přítelem, je zaslat uživateli žádost o přátelství. Může si tedy dodatečně vybrat, jestli vás zná či nezná. Bohužel v mnoha případech se stává, že tyto žádosti uživatelé potvrzují i těm, které neznají. Dávají tak příležitost komukoliv dostat se k vašim datům.

Na facebook najdete i mnoho dalších věcí, jako např. zájmové skupiny, do kterých se můžete přihlásit, firemní skupiny, různé hry a mnoho dalšího. Za zmínku stojí i rozsáhlý reklamní systém pro společnosti – tyto reklamy se uživateli zobrazují v pravé části stránky. Opět reklama může být cílená na váš věk, místo bydliště či dokonce zájmy.

[15] Fénix WEB. Popis Facebook .com [online]. 2010 [cit. 2012-08-07]. Dostupné z: <http://www.fenix-web.cz/index.php/popis-facebookcom>

2.4.2 MySpace

Obrázek 3: Logo MySpace, [16]

Vznik a obecné informace

MySpace je také brána jako sociální síť. Byla založena roku 2003 v USA. V roce 2005 byla prodána za 850 milionu dolarů, bohužel s nástupem a rostoucí popularitou Facebooku bylo znovu v roce 2005 prodáno 95% akcií společnosti Specific Media a to za 35 milionů dolarů.

Vyznačuje se hlavně jako „A place for friends“ (místo pro přátele). [16]

MySpace je v základu podobná své konkurenci Facebook, přesto její zaměření je spíše pro umělce, tedy hudba a video. Pro uživatele jsou lákadlem stávají profily celebrit ať z hudební, filmové, nebo produkční scény. MySpace je významný pro umísťování videí, obrázků a hudby. Svědčí o tom i fakt, že u spodní lišty v administraci je váš playlist s hudbou a videem. Po přihlášení se systém zeptá, jaká kapela nebo skladba je vaše oblíbená, po zadání hned skladbu najde a lze jí přehrát a umístit do playlistu.

Zabezpečení služby

Systém ve svém privacy nastavení nabízí následující možnosti.

- **Public profile** – váš profil uvidí kdokoli registrovaný na MySpace. Tedy vaše fotky, hudbu, videa i krátké zprávy
- **Restricted profile** – v tomto případě uvidí váš obsah pouze po potvrzení vaší žádosti. Dále můžete tvořit jako na facebooku skupiny uživatelů a nastavit jim, který obsah se má zobrazit určité skupině.

Listování obsahu

Pro přístup do systému, nebo prohlížení jakéhokoliv obsahu, je nutná registrace, bez ní se nedosta-

[16] MySpace. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-2012 [cit. 2012-08-08]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/MySpace>

nete dál než na úvodní stránku. Při registraci zadáte základní údaje jako jméno, uživatelské jméno, heslo, e-mailovou adresu a datum narození. Po registraci Vám bude na email zaslán aktivační kód, po jehož vložení můžete přistoupit k vytvoření vlastního profilu – grafika, profilová fotografie, videa. Tato sociální síť Vám umožní i vytvoření vlastního blogu, pochopitelně při dodržení určitých programových pravidel. Jako první pomoc při jeho utváření vám poslouží blogový formulář. Důležité je, že systém umožňuje registraci uživatelům, kterým je 18 let a více.

Hlavní funkce MySpace

Stream – na této obrazovce můžete vyhledávat hudbu nebo psát vzkazy obdobnou formou jako na facebooku a jeho zdi a samozřejmě vidíte i příspěvky uživatelů.

Library – tato sekce vám vypíše seznam veškerého vašeho oblíbeného obsahu, ke kterému jste se přihlásili. Je rozdělena na skladby, alba, video, mix a obrázky. Systém je vám samozřejmě v této části schopen nabídnout i podobný další obsah k odběru.

People – stránka na správu s kým jste v kontaktu, ať jsou to kamarádi, kapely, interpreti a další.

Manage – Jednoduché vkládání vaší hudby, kde máte k dispozici až 2 GB prostoru. Nahrávat lze ve formátech WAV, MP3, AIF, FLAC, AAC. Samozřejmostí je i tvoření alb. Stejně jednoduché je i vložení videa, přičemž prostor je společný – tedy zmíněných 2 GB.

Settings – zde si můžete přenastavit veškeré vaše údaje, možnost kdo uvidí váš profil či notifikace, čili upozornění na události.

Dalším lákadlem služby se stávají i pracovní pomůcky umožňující ulehčení práce, například kalendář, kam umístíte akce, schůzky, důležitá data a služba vás na daný termín včas upozorní. Dále pak adresář, kam se automaticky ukládají URL adresy vašich přátel. MySpace dále figuruje funkcemi jako je chat, diskuzní skupina, sdílení videí, hudby, seznamka, blogy. ^[17]

[17] MySpace_Esej. PDF. In: MySpace [online]. 2007 [cit. 2012-08-28]. Dostupné z: http://dspace.muni.cz/bitstream/ics_muni_cz/879/1/MySpace_Esej.PDF

2.4.3. Google plus

Obrázek 5: Logo Google+, ^[18]

Základní informace

Po roce fungování disponuje „plusko“ počtem 250 milionů aktivovaných profilů, z toho 125 milionů užije „plusko“ alespoň jednou měsíčně a 65 milionů užívá tuto sociální síť každý den a to minimálně 12 minut denně. Byl založen koncem července minulého roku jako následovník Buzz, který nevydržel konkurenci Facebooku. ^[19]

Nastavení

Google plus je poměrně mladá sociální síť, která útočí, nejenom svými funkcemi na konkurenčním Facebooku. Pokud využíváte doménu google.cz jako službu na vyhledávání informačního toku, jste na ni alespoň trochu zvyklí. Řeč je o liště, která vám nabízí možnost připojení se na Váš profil přes zkratku, kterou naleznete na hlavní stránce google.cz v levé části (+ Vy). Po jejím otevření můžete ihned sdílet, posílat a sledovat dění mezi přihlášenými přáteli. Jako u každé sítě si musíte i zde vytvořit svůj profil – jméno, fotografie jsou tím nejzákladnějším minimem pro registraci. V Googlu plus jsou velmi pečliví na zasahování do soukromí uživatelů, tedy posílání komunikace všem a nikomu. Zde si můžete i jmenovitě vybrat své přátele, kterým chcete danou zprávu či obsah ukázat. ^[20]

Vzhled základního profilu je až nad míru podobný Facebooku. Ve středové části celého profilu je umístěn STREAM, což je jakýsi informační tok od vašich přátel, známých, nebo lidí se stejným názorem, které máte v okruhu přidanych lidí. Zde se umísťují videa, fotografie a vzkazy.

[18] Google Plus. Optimio [online]. 2011 [cit. 2012-08-29]. Dostupné z: <http://seolab.optimio.cz/google-plus-proc-nedojde-k-masovemu-odchodu-lidi-z-facebooku>

[19] Google plus. DSL.CZ [online]. 2012 [cit. 2012-08-08]. Dostupné z: <http://www.dsl.cz/clanek/2675-google-plus-ma-250-milionu-aktivnich-uzivatelu-i-nove-funkce>

[20] Google plus. Lupa.cz [online]. 1998-2012 [cit. 2012-08-08]. Dostupné z: <http://www.lupa.cz/clanky/google-plus-prave-vyrazil-vstrec-osudu-a-facebooku/>

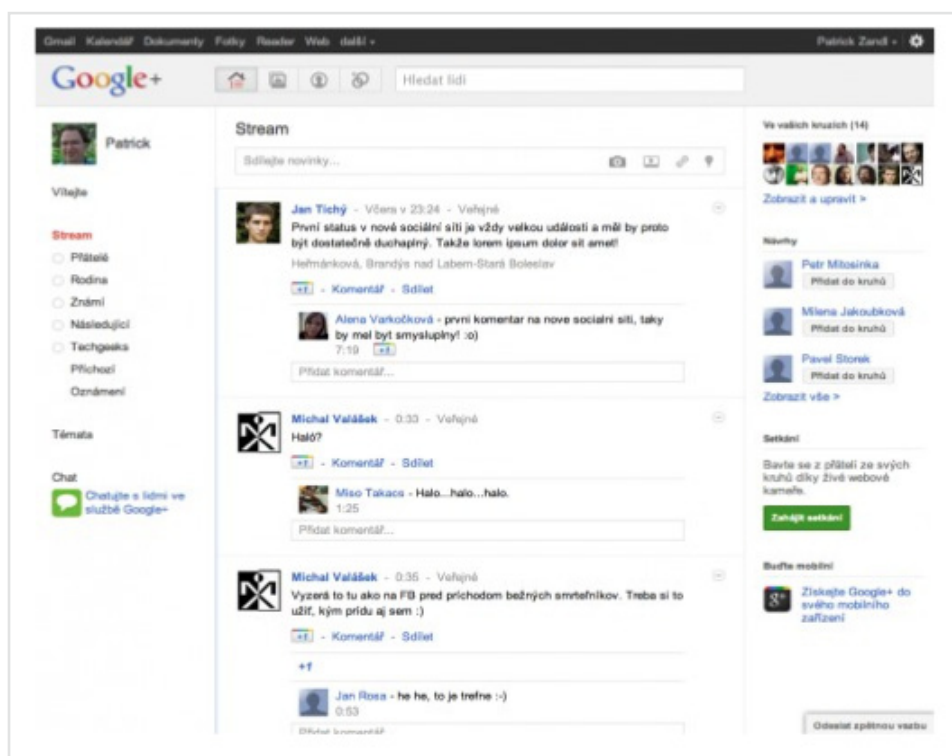
Jde o soubor služeb google, a to:

Google Buzz – umožňuje zveřejňování informací a jejich sdílení. Hlavní výhodou je ochrana soukromí zveřejňovaných informací, událostí (tudiž si můžete sami nastavit, komu se daná informace zobrazí a komu ne),

Google Profile – pomáhá utvářet své profily,

Picasa Web Albums – nejjednodušší možnost umístění Vašich fotogalerií. [20]

Obrázek 6: Profil Google+, [20]

Prozatím je tato sociální síť zcela závislá na rozesílání pozvánek, což znamená, že, aniž by Vás do Google plus někdo pozval, je registrace na tuto sociální síť trochu komplikovanější a vyžaduje od vás více zapojení a úsilí. Google plus má nepochybně zajímavě propracovanou myšlenku kontaktů, která je pro jedince cenícího si svého soukromí a nemajícího touhu sdílet všechny informace se všemi i jistě velmi ceněnou. Jedná se o kruhy kontaktů, přátel, rodiny, či lidí se společným zájmem. Google plus Vám umožňuje výběr, komu chcete ukázat své příspěvky. Jestli chcete, aby je viděli všichni nebo pouze některé kruhy, či pouze někteří jedinci. [21]

[20] Google plus. Lupa.cz [online]. 1998-2012 [cit. 2012-08-08]. Dostupné z: <http://www.lupa.cz/clanky/google-plus-prave-vyrazil-vstrec-osudu-a-facebooku/>

[21] Živě.cz. Google plus v kostce [online]. 2011 [cit. 2012-08-08]. Dostupné z: <http://www.zive.cz/clanky/google-plus-v-kostce-manual-noveho-uzivatele/sc-3-a-157777/default.aspx>

Obrázek 7: Kruh přátel Google+, [20]

2.4.3. Twitter

Obrázek 8: Logo Twitteru, [22]

Základní informace

Twitter se stal jedničkou mezi mikroblogovacími službami. Byl založen jako soukromá společnost roku 2006, zakladatelem je Jackem Dorseyem. Hned po facebooku se jedná o nejrychleji rostoucí sociální síť s velkou budoucností. Sídlo společnosti se nachází v Kalifornii a v USA. Mezi nejdůležitější osoby lze zařadit Evana Williamse a Bitze Stona. Počet uživatelů k roku 2011 byl 200 milionů, za měsíc se připojí polovina uživatelů a každý den se přihlásí zhruba 50 milionů uživatelů, kteří napíší za den 250 milionů tweetů. Počet uživatelů v České republice se pohybuje kolem 76 000. [23]

[20] Google plus. Lupa.cz [online]. 1998-2012 [cit. 2012-08-08]. Dostupné z: <http://www.lupa.cz/clanky/google-plus-prave-vyrazil-vstrec-osudu-a-facebooku/>

[22] Jak si poradit s Twittrem?. Jak na to [online]. 2009-2010 [cit. 2012-08-08]. Dostupné z: <http://jak-na-to.eu/jak-si-poradit-s-twitter/>

[23] Twitter. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2012-08-08]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Twitter>

Co je Twitter ?

Na twitteru můžete psát krátké zprávy označené jako tweet. Každá zpráva může mít maximální délku 140 znaků, což pramení z délky sms zpráv. Přestože v dnešní době lze již zasílat mnohem delší zprávy, twitter na 140 znacích zůstal. Zároveň lze tweet zaslat jako zprávu na telefon a jeho cena je stanovena podle místního lokálního operátora. Dále je také služba twitter napojena ve velké většině na Gmaily a je tedy možné posílat zprávy všem přátelům, které máte uvedené v daném adresáři. Ovšem tím umožňujete nahlédnutí na další vaše osobní údaje. V tomto případě je potřeba si na tuto možnost dávat dobrý pozor.

Je to vlastně náhrada za klasický blog, ale omezením počtu znaků dostává nový rozměr i pro ty, kteří nemají čas ani chuť psát články o 2000 znacích, přesto se chtějí o cokoli podělit s lidmi a přáteli. Je to díky tomu i významný zdroj informací pro mnoho uživatelů. Představte si například situaci, kdy bude na trh představený nový telefon – z twitteru se tuto informaci dozvíte okamžitě, nemusíte tedy čekat na článek například na idnes, jelikož to samozřejmě trvá mnohem déle.

Twitter je i velice populární mezi společnostmi, které ho využívají jako svůj další marketingový komunikační nástroj k informování o svých produktech, novinkách i pohled do zákulisí.

Na Twitter máte 3 hlavní údaje:

Tweets – označuje počet vašich zpráv označených právě jako Tweets

Following – je to údaj o tom, s kolika lidmi jste ve spojení. Právě díky tomuto spojení je možné číst na vaší hlavní obrazovce jejich tweets.

Followers – označuje, kolik lidí odebírá vaše tweety.

Při vkládání nového tweetu krom textu můžete přiložit i fotografii nebo vaši polohu – většinou je to výborné ve spojení s mobilní aplikací, kde každý uvidí, kde se nacházíte.

Nastavení:

Krom klasických funkcí úpravy vašich údajů jako je jméno, e-mail atd., lze nastavit i vzhled vašeho profilu, kde jich je několik předpřipravených, ale není problém si nahrát svůj obrázek na pozadí a vlastní ikonku / fotku.

Nahlédnutí za oponu před registrací

Twitter má také jednu velkou výhodu, a to v podobě možnosti prohlédnutí si, jak tato platforma funguje i bez registrace. Sice se budete pouze pasivně účastnit, což znamená pouze číst příspěvky jiných uživatelů na jednom kanále, ale prohlédnete si, na jakém principu funguje. [22]

Pokud Vás prohlídka po twitterovém kanálu zaujala, máte možnost se zaregistrovat. Stejně jako u ostatních sociálních sítí dneška stačí vyplnit několik základních údajů, jako je jméno, příjmení, uživatelské jméno, heslo a emailovou adresu. Na email vám bude zasláno pouze potvrzení registrace. Není zde potřeba žádného registračního kódu. Můžete sledovat i jiné uživatele, a to se službou Fallow. [24]

2.4.5 Lidé

Obrázek 10: Logo Lidé.cz, [25]

Základní informace

Před zpřístupněním Facebooku, byl portál Lide.cz jednou z nejrozšířenějších sociálních sítí v České republice, a to z důvodu propagace společností Seznam.cz, pod kterou Lidé.cz patří. Z každého emailu vede snadná cesta na váš profil. Tudíž už přihlášením na email, který máte na Seznamu založený, se automaticky přihlašujete ke svému profilu, a to přes lištu v pravém horním rohu, prakticky hned vedle možnosti ODHLÁSIT je i možnost připojení se na Lide.cz.

Po kliknutí na tuto ikonu, se Vám otevře nové okno, ve kterém vidíte svůj přístup na profil, jeho nastavení, přátele, vzkazy, páry, nebo možnost vrátit se na email. Lidé.cz je směsice seznamky, profilu, chatu, spolužáků a diskuze. Umožňuje najít kteréhokoliv uživatele podle věku, pohlaví, místa bydliště.

[22] Jak si poradit s Twittrem?. Jak na to [online]. 2009–2010 [cit. 2012-08-08]. Dostupné z: <http://jak-na-to.eu/jak-si-poradit-s-twitter/>

[24] Jak začít používat Twitter. Zdroják.cz [online]. 2009 [cit. 2012-08-08]. Dostupné z: <http://www.zdrojak.cz/redakce/jak-zacit-pouzivat-twitter/>

[25] Lidé.cz. Lidé [online]. 1996–2012 [cit. 2012-08-29]. Dostupné z: <http://www.lide.cz/index.fcgi?akce=&tmpTicket=&auth=>

Základní nastavení umožňuje uživateli nastavit:

Fotogalerie – nastavení fotek, určení jejich umístění pouze ve složkách, nebo na profilu,

Video – nová možnost pro uživatele od roku 2008, kdy mohou na profil, či do složek umísťovat videa ze streamu,

Změna profilu – grafický výčet možností, jak změnit pozadí profilu,

Ignore – nová možnost udělat si vlastní seznam ignorovaných uživatelů,

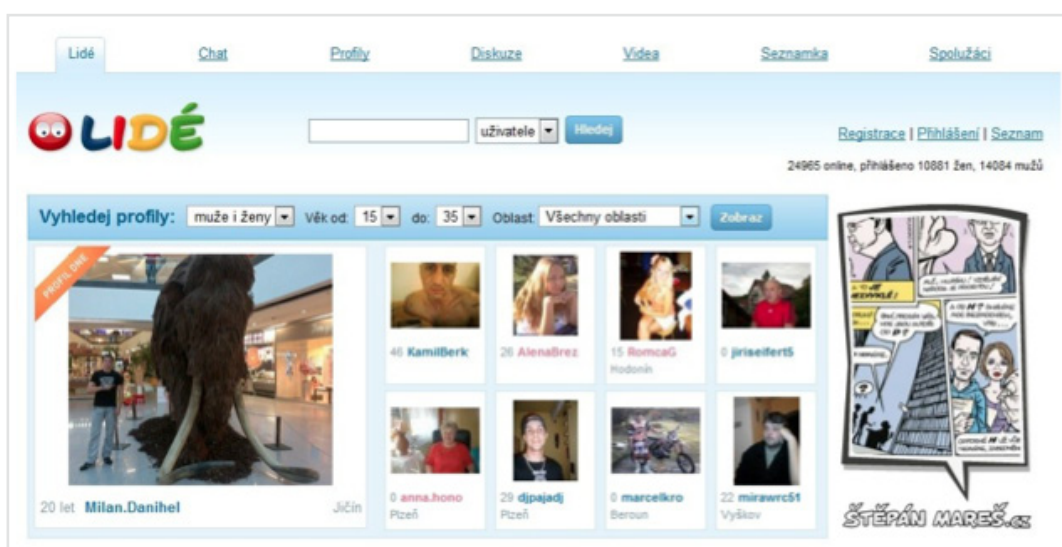
Nástěnka – můžete zde ovlivnit vzhled vaší nástěnky (příspěvky od ostatních uživatelů),

Speciální nastavení – možnost vymazat celý profil,

Údaje na profilu – možnost, které informace uveřejníte na profilu – status, postava, koníčky, závislosti, aj. Profil na „lidech“ Vám neumožní komunikaci, je zde pouze možnost napsání vzkazů.

Další službou profilu na Lide.cz je hodnocení fotografií a možnost zveřejnění, co si o Vás myslí přátelé nebo co o Vás napsali.

Obrázek 11: Úvodní strana na Lide.cz, [25]

2.4.6 Spolužáci

Jedná se o server, který vznikl roku 2004 a pomocí něhož se mohou dohledávat a následně domlouvat spolužáci. Je pod ochranou a vlastnictvím Seznam.cz. Na „spolužáky“ je možné se přihlásit i pomocí emailu a „lidí“. Webová stránka „spolužáci“ je od letošního roku částečně pozměněná, především tedy v grafickém provedení. Umožňují vyhledání třídy a jednotlivých spolužáků. Pokud jste přihlášení na emailu a na „lidech“, máte k dispozici také odkaz na Spolužáci.cz. Na úvodní straně v pravé liště najdete Vaše předchozí a přítomné třídy, ve kterých jste studovali

[25] Lidé.cz. Lidé [online]. 1996–2012 [cit. 2012-08-29]. Dostupné z: <http://www.lide.cz/index.fcgi?akce=&tmpTicket=&auth=>

nebo jste i nadále studenty. Je zde možnost najít své spolužáky pomocí jména a příjmení nebo pomocí vyhledání dané třídy.

Kliknutím na odkazy v podobě názvů okresů a posléze i konkrétních míst. Při přihlášení ke konkrétní třídě máte možnost diskuze, umístění fotogalerií, videí, kontaktů učitelů, dokumentů.

2.4.7 Vkontakte

Nejsou přesněji uvedeni akcionáři této sociální sítě, jako největší majitel je ovšem považován Michala Mirilashvili. Z uveřejněné zprávy v roce 2008 vyplývá, že sociální síť patří společnosti Doraview Limited, která je zaregistrovaná na Britských Panenských ostrovech. Tato sociální síť byla založena roku 2006 jako ruská obdoba už celosvětově rozšířeného Facebooku. Původním záměrem bylo kontaktovat co nejvíce teenagerů, ovšem pomocí lehké orientace začala sociální síť užívat i starší generace. Roku 2009 se této síti povedlo předčít konkurenci z Ruska, a to počtem 13 090 tisíce návštěvníky. Disponuje pěti jazyky. [26]

2.4.8 LinkedIn

LinkedIn je komunikační kanál určený pro umístění profesionálních životopisů na místo profilů. Na LinkedIn jsou zaregistrováni většinou odborníci z různých oborů, personalisté nebo manažeři. Jako u většiny těchto sociálních sítí je potřeba registrace – vyplnění alespoň nejzákladnějších údajů, v tomto případě se jedná o jméno, e-mail, země, ze které pocházíte, zaměstnání. Na email Vám následně bude zaslána aktivace. Na profil můžete umístit fotografie, popisy, životní cíle apod. Pochopitelně, čím více informací uvedete, tím lépe. Základní profil je zdarma, další služby jsou placené. LinkedIn využívají nejvíce personalisté pro získání nových kvalifikovaných pracovníků. [27]

[26] Vkontakte.ru. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-2012 [cit. 2012-08-13]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Vkontakte.ru>

[27] LinkedIn pro začátečníky. Lupa.cz [online]. 1998 – 2012 [cit. 2012-08-13]. Dostupné z: <http://www.lupa.cz/clanky/linkedin-pro-zacatecniky/>

3) Netetika, Netiquette

Jedná se o složeninu dvou slov, a to: net – síť na internetu,

etika – zásady a pravidla slušného chování.

Netetika se tedy zabývá pravidly slušného chování na internetu, popřípadě při zasílání emailu, vzkazů, či jakékoliv jiné komunikace přes internet a webové stránky. O problematice etiky na internetu je řada odborných publikací, nicméně jejich základ a hlavní pravidla jsou neměnná. Důležitým základem je slušnost, se kterou bychom měli jednat stejně prostřednictvím internetu, tak jako v reálném životě. Tak jako bychom psali na papír, tak bychom měli psát i na internet, tudíž se všemi gramatickými náležitostmi. V komunikaci přes internet bychom se měli vyvarovat všech možných vtipům, sarkasmu, ironii a zároveň se vyjadřovat co nejvíce přesně a stručně. Interpunkce také patří do netetiky. Háčky, čárky a tečky mohou změnit celou koncepci textu. Je důležité také rozlišovat formální a neformální komunikaci. U neformální komunikace jsou povoleny i emotikony (smajlíci). Každá komunikace má mít určitou podobu. V emailu by měl být obsažen předmět, tělo zprávy, kontaktní údaje a hlavně smysluplný obsah. V neposlední řadě by měl obsahovat přílohu. ^[28]

3.1 Pravidla netetiky,

- pište jen to, co byste řekli i do očí,
- dodržujte slušná pravidla chování stejně jako v reálném životě,
- je důležité, s kým mluvíte, každý máme jiné morální zásady (založené na náboženství, politice, zemi, v níž žijeme apod.),
- berme ohled na ostatní, jaké mají připojení – při odesílání emailu dbejme na přílohy (komprimovat) u obrázků raději využívat možnosti náhledu,
- dodržujte gramatická pravidla,
- pokud můžete, pomáhejte,
- respektujte soukromí uživatelů – je nevhodné zneužívat své schopnosti ke zneužívání informací na internetu,
- odpouštějte a nevysmívejte se chybám jiných,
- nešířte hoaxy, spamy a řetězové zprávy,
- neporušujte autorská práva. ^[29]

[28] Netetika.PDF. In: Lorenc info [online]. 2010 [cit. 2012-08-28]. Dostupné z: <http://lorenc.info/soubory/netetika.pdf>

[29] Netiketa. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-2012 [cit. 2012-08-14]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Netiketa>

4) Internetová komunikace

Díky možnostem internetu se můžeme v pohodlí domova procházet po obchodech, rekreačních střediscích, hotelích apod. Tato komunikace už umožňuje i řešení úředních výkonů. Nemusíme čekat dlouhé hodiny ve frontách na nepříjemné úředníky, kteří nás nakonec stejně odešlou k jiné přepážce. Pomocí emailů můžeme podnikat, obchodovat, kupovat, pracovat. Na komunikačních sítích v podobě chatů, vzkazů, statusů, nebo nástěnek se můžeme seznamovat, bavit, domlouvat si schůzky. Existující programy nám poskytují možnost videokonferencí a telefonního spojení. Přes internetové bankovníctví můžeme platit složenky, inkasa, nedoplatky, ale i nakupovat.

Rozeznáváme komunikaci synchronní a asynchronní (viz kapitola 2.2 Sociální sítě). Některé ze sociálních sítí nám poskytují možnost kombinovat obě tyto varianty. Tato podoba komunikace však může časem přinést i problémy. Jedinec narozený do této doby a vyrůstající ve virtuální realitě už nebude schopný jednat z očí do očí. Jak takovýto jedinec bude schopen napsat smysluplný dopis na úřad? Starší generace i nadále bude využívat poštu a odesílat dopisy, pohlednice a blahopřání. Výhoda v této podobě komunikace není pouze v její historické specifičnosti, ale také v tom, že starší občané mají zkušenosti s komunikací z očí do očí.

4.1 Kontext modalit komunikace

Podle Šmahala rozeznáváme určitý kontext modalit komunikace:

4.1.1 Časový rámec

Jedná se o celkovou dobu komunikace. Jak dlouho spolu oba jedinci komunikují, jak dlouho trvá odpověď, nebo jak často jsou účastníci v kontaktu. Tato modalita je ovlivněna řadou faktorů. Připojení, její rychlost, rychlost s jakou účastníci píšou na klávesnici. Z výzkumu autora vyplynulo, že virtuální komunikace je až 4x delší než komunikace běžná. Virtuální komunikace je ovlivněna také médii, na kterém se účastní. Na chatu se očekává odpověď velmi rychlá, naopak na emailu je odpověď otázkou delšího času. ⁽³⁾

4.1.2 Prostor a prostorové uspořádání

Ve virtuální komunikaci nehraje roli, kde se jedinci nacházejí. Může se jednat o neosobnost, která může být někdy na obtíž a někdy užitečná. V reálném prostředí může stačit pouhá přítomnost jedince jako pobídka ke komunikaci. Toto ovšem, ale není možné v prostředí internetu. ⁽³⁾

(3) ŠMAHEL, David. Psychologie a internet. Praha: Triton s.r.o., 2003. ISBN 80-7254-360-1.

4.1.3 Modalita významu

Jedná se o pochopení rozhovoru, a to oběma účastníky. V prostředí internetu je velkou nevýhodou, že nevidíme druhého účastníka komunikace. Při každodenní komunikaci využíváme mimiku, gesta, pohyby těla, intonaci. Kdežto na internetu nemáte možnost poznat intonaci, se kterou byla věta vyslovena. Mezi účastníky hlavně mladší generace se rozšířily emotikony (smajlíci), které usnadňují pochopení konkrétních situací. Emotikony jsou ovšem „povoleny“ pouze v neformální komunikaci. ⁽³⁾

4.1.4 Přítomnost emocí

Emoce se na internetu dají jen stěží definovat. Díky anonymitě je možnost větší otevřenosti. Sociální sítě poskytují možnost probírat své emoce na veřejnosti. ⁽³⁾

4.1.5 Vztahové proměnné

Důležitá je z tohoto pohledu role. Tuto roli přejímáme při rozhovoru s různými jedinci. Jinak bude hovořit matka se svými dětmi, jinak se svou matkou a jinak se svými kamarádkami. Ve virtuálním světě se tímto způsobem komunikace příliš nemění. ⁽³⁾

4.1.6 Systémový rámec

V určitých skupinkách komunikujeme jinak. Systémový rámec odpovídá tomu, jak jsme schopni se začlenit do konkrétní skupiny. Jinak komunikujeme mezi spolužáky, jinak když do konverzace vstoupí dospělý. ⁽³⁾

..

4.1.7 Existence kontinuity rozhovoru

V oblasti internetu je těžké zachovat témata. Často se mění i linie rozhovorů. ⁽³⁾

(3) ŠMAHEL, David. Psychologie a internet. Praha: Triton s.r.o., 2003. ISBN 80-7254-360-1.

5) Identita

Definice identity, jako samostatného pojmu, není stanovena. Promítá se v ní mnoho dalších pojmů (já, sebeuvědomování, role, osobnost). Vyskytuje se v psychologii jako relevantní pojem. Za identitu se považuje vše, co nás utváří takovými, jakými jsme. Soubor společenských a sociálních rolí, ega, charakteru, osobnosti, povahových rysů, vkusu, humoru, ale i to jaké máme biologické předpoklady. Vliv má dokonce i společenský status. Pomocí různých identit se odlišujeme a projevujeme. ⁽⁴⁾

Identita má určité funkce:

- umožňuje nám pochopení sebe sama,
- udržuje jedince při dosahování cílů, závazků a hodnot,
- osobní kontrola, ale i pocit svobodné vůle,
- umožňuje konzistenci, koherenci a harmonii mezi názory,
- vlastní potenciál (z pohledu možnosti, alternativ). ⁽³⁾

Podle Eriksona se sama identita začíná formovat v období adolescence, a tímto obdobím nekončí. Jako základní se při získávání identity počítá proces socializace, pocit začlenění, sounáležitosti. Jedinec nachází sám sebe v prostředí a i díky tomu může odhalit své vlastní výjimečné možnosti a schopnosti. Získávání své identity je získávání své autentičnosti, stability, celistvosti. Všechny vlastnosti se sjednocují v jednu osobnost. Situace, kdy neproběhlo toto sjednocení úspěšně, se nazývá difuzní identita – jedinec, s touto identitou, odmítá přijmout odlišnost a vymezení se od ostatních. Podle Eriksonova diagramu (viz tabulka 2: Epigenetický diagram pro identitu jako vývojový úkol období adolescence) identita, se vytváří již ve čtyřech fázích vývoje, které adolescenci předchází. ⁽⁴⁾

(3) ŠMAHEL, David. Psychologie a internet. Praha: Triton s.r.o., 2003. ISBN 80-7254-360-1.

(4) ČERMÁK, Ivo, Martina HŘEBÍČKOVÁ a Petr MACEK. Agrese, identita, osobnost. Tišnov: Sdružení SCAN, 2003. ISBN 80-86620-06-9.

5.1 Statusy identity

Rozptýlená identita (identity diffusion)

Jedná se o jedince, který není vymezen. Snadno se nechá ovlivnit druhými, neplánuje nic do budoucnosti, žije pouze pro přítomnost. Často mění své názory, normy a hodnoty podle norem, hodnot a názorů konkrétní společnosti. ⁽⁴⁾

Předčasná uzavřená identita (foreclosure)

Vyznačuje se nepřítomností explorační. Tento jedinec nepociťuje touhu hledat, objevovat a analyzovat. Je smířený s převzetím identity od autoritativních lidí ve své blízkosti, jako jsou rodiče, instituce, škola, církve a přátelé. ⁽⁴⁾

Stav moratoria

Jedinec se nesmíří s nastavenou autoritou. Své pojetí identity zkouší, hledá a je aktivní při přijímání společenských rolí. Ve svém objevování různých identit prochází několika stavy úzkosti a pochybnostmi. Žije v přítomnosti a pro svá rozhodování si nechává hned několik variant řešení. ⁽⁴⁾

Dosažení identity (identity achievement)

Jedná se již o ucelenou identitu, ve které jedinec přijímá svou budoucnost i minulost jako celek. Pocit sounáležitosti s jedinci stejného názoru a věku. ⁽⁴⁾

5.2 Styly sebedefinování

Informační styl sebedefinování

Jedinci jsou velmi aktivní, snaží se vyhledávat nové informace. Jsou si vědomi své dynamičnosti a s tím spojené nestálosti. Mají snahu upřesňovat a verifikovat poznatky o sobě. Nepostačují jim získané informace a mají snahu se pořád vzdělávat. ⁽⁴⁾

Normativní styl sebedefinování

Pro jedince jsou důležité spíše názory významných osob svého okolí nebo svých známých. Hledají stabilitu a jistotu. Situacím, které jsou pro ně nejisté a nestabilní, se snaží vyhnout. ⁽⁴⁾

(4) ČERMÁK, Ivo, Martina HŘEBÍČKOVÁ a Petr MACEK. Agrese, identita, osobnost. Tišnov: Sdružení SCAN, 2003. ISBN 80-86620-06-9.

Vyhýbající/difuzní styl sebedefinování

Vyhýbají se přijetí tvrzení o sobě samém. Vyhýbají se konfliktům, rozhodování, soudům a názorům. Nepřijímají sebe sama. Zabývají se více přítomností a aktuálními situacemi. ⁽⁴⁾

5.3 Virtuální identita

Virtuální identita není sama o sobě brána jako psychologický pojem. Jde pouze o soubor digitalizovaných dat, kterými se jedinec prezentuje před ostatními uživateli internetu či dané platformy sociálních sítí. Naše reálná identita je „věc“, kterou se prezentujeme z očí do očí a máme ji vepsanou v občanských průkazech, rodném listě, řidičáku, nebo pasu. Virtuální identita je na internetu také vypsána, projevuje se jako profil, email nebo internetové stránky, do kterých se prostřednictvím slov promítají naše myšlenky, vlastnosti, ale i fantazie, přání a touhy. Virtuální identita je tedy to, čím a jak se prezentujeme pomocí internetu, jaké máme vlastnosti, schopnosti, jak vypadáme, jak jsme staří, jaké máme pohlaví apod. Virtuální identita také obsahuje sociální a osobní aspekty, stejně jako reálná identita.

Osobní virtuální identita – čím a jak se osobně prezentujeme v prostředí internetu.

Sociální virtuální identita – kam a ke komu se v prostředí internetu přiřazujeme, do jaké skupiny nebo společnosti. ⁽³⁾

Virtuální a reálná identita jsou rozdílné, ale nevědomě můžeme vkládat aspekty z jedné do druhé. Při virtuální prezentaci můžeme do svého projevu vkládat i netušené aspekty své reálné identity. Ve virtuálním světě jde změnit identitu prakticky z minuty na minutu. Změnou identity se totiž rozumí už změna nicku (tedy přezdívky, pod kterou vystupuje jedinec v sociálním prostředí internetu). ⁽³⁾

Můžeme rozlišit i výhody a nevýhody virtuální identity.

Mezi výhody patří:

- možnost určité anonymity před okolním světem,
- můžeme přijímat různé společenské role,
- experimentovat se svou virtuální identitou,
- odhalit své touhy a fantazie. ⁽³⁾

(3) ŠMAHEL, David. Psychologie a internet. Praha: Triton s.r.o., 2003. ISBN 80-7254-360-1.

(4) ČERMÁK, Ivo, Martina HŘEBÍČKOVÁ a Petr MACEK. Agrese, identita, osobnost. Tišnov: Sdružení SCAN, 2003. ISBN 80-86620-06-9.

Mezi nevýhody patří:

- možnost, že anonymita není vždy to nejlepší,
- ze svých rolí a virtuálních identit můžeme být zmatení,
- může se vyskytnout několik osobností (disociace osobnosti),
- díky virtuální identitě se můžeme stát terčem posměchu.

Internet nám dává možnost se při nepříjemné situaci odhlásit (odejít). Ve skutečné realitě se musíme s těmito situacemi vyrovnat tváří v tvář, i když nechtěně a proti své vůli. ⁽³⁾

Mezi motivy adolescentů pro založení virtuální identity patří:

- hledání a experimentování s identitou,
- intimita a pocit začlenění,
- separace od rodičů a rodiny,
- odreagování frustrací,
- sociální učení,
- sexuální aktivita. ⁽³⁾

Důvody pro změnu virtuální identity:

- obava z odhalení,
- zvýraznění určitého rysu sebe sama,
- změna sexuální identity,
- zábava,
- stát se idolem. ⁽³⁾

5.4 Odcizení, zneužití a ztráta identity pomocí sociálních sítí

Jak už jsme si představili, sociální sítě jsou pomocníkem, ale i nebezpečným nástrojem. Uspěchaná doba, do které se rodíme, přímo vybízí ke všem podobným vymoženostem, které uspoří náš čas, energii a kroky. Ekonomická krize také nepřispívá k tomu, abychom využívali drahé technologie. Na každé platformě těchto sítí si každý jedinec utváří profil, kde umísťuje veškeré informace, které chce a které mu daný kanál umožňuje.

Ne všichni si ovšem uvědomujeme, že to, co umísťujeme na těchto stránkách, můžou vidět i jiní uživatelé. Je to zvláštní už jenom proto, že uveřejňování a umožnění nahlédnutí na profily ostatních uživatelů je převážně hlavním cílem tohoto fenoménu. Lidská společnost odjakživa toužila po

(3) ŠMAHEL, David. Psychologie a internet. Praha: Triton s.r.o., 2003. ISBN 80-7254-360-1.

možnosti vědění všeho a o všem. Člověk je tvor zvědavý a společenský, tudíž se dá očekávat, že se budeme podílet na utváření obsahu sociálních sítí. Bojujeme s možností uveřejnění všeho, co nás napadne a zároveň s možností zneužití. Možná si rizika ani neuvědomujeme, ale přesto jsou zde a s postupující technologií je možností k zneužití a odcizení informací čím dál více.

Pokud se naše realita pomalu mění ve virtuální realitu kdesi v kyberprostoru, může se vyskytnout problém s naší identitou. Identita je tvořena v adolescenci, ovšem to, že se ve věku dospívání začíná formovat, neznamená, že s ní v naší dospělosti nemůže nic otřást. Právě virtuální realita umožňuje zneužití, odcizení a ztrátu identity. Stejně dlouho, jako člověk chodí po zemi, je mezi lidmi i potřeba se obohacovat, a to buď poctivě, nebo nepoctivě. Krádeže a zločin jsou zde od nepaměti, pouze podoba a možnosti jeho páčání se za určitou dobu mění. Možnosti, kdy přicházíme o naši identitu, lze rozdělit a na tuto skutečnost nahlížet ze dvou pohledů, a to z trestněprávního a psychologického hlediska.

Z trestně právního hlediska se jedná o krádež, zcizení či zneužití identity a je na ni nahlíženo jako na dvoustupňový trestný čin.:

1. stupeň – pachatel se dopouští odcizení cizích dat, a to prolomením hesla, nabouráním do počítače (hacking), vytláčení např. hesel od vlastníka (phishing), kopírování dat (shimming).

2. stupeň – po zcizení cizí identity nebo údajů, následuje jejich zneužívání ve prospěch pachatele. Z největší části případů se jedná o tzv. identity fraud, tedy majtkový prospěch. V menších počtech případů se jedná hlavně o poškození obětí. ^[30]

Právní úprava č. 140/1961 Sb. počítala pouze s §257 trestního zákona. Poškození a zneužití záznamu na nosiči informací

„Kdo získá přístup k nosiči informací a v úmyslu způsobit jinému škodu nebo jinou újmu nebo získá sobě nebo jinému neoprávněný prospěch.“

Tento zákon zahrnoval nejenom software, ale i hardware a obsáhl do 1. 1. 2010 celou šíři tzv. informační kriminalitu (jinými slovy cybercrime). ^[30]

Nový trestní zákoník č. 40/2009 Sb. Obsahuje ustanovení

§ 230 Neoprávněný přístup k počítačovému systému a nosiči informací

Hrozí odnětí svobody na šest měsíců až tři léta, propadnutím majetku či peněžitého trestu za

[30] Krádež identity. Bezpečný internet [online]. 2009 [cit. 2012-08-18]. Dostupné z: <http://www.bezpecnyinternet.cz/pokrocily/ochrana-prav/kradez-identity.aspx>

zneužití dat, která jsou umístěna v počítači, nebo na jiném přenašeči dat. Jedná se o prolomení bezpečnostních hesel, nabourání do programu nebo souborů oběti. Dále je trestným činem, pokud informace obsažené v počítači užije k vlastnímu prospěchu, vymaže, pozmění, sníží jejich hodnotu, zkopíruje, potlačí, nebo naopak pokud pozmění technický parametr daného počítače, či dat. Dále se také jedná o znemožnění vykonávání činnosti oběti. Při velkém rozsahu škody způsobený tímto zákrokem může pachatel být potrestán třemi až osmi lety odnětí svobody.^[31]

§ 231 Opatření a přechovávání přístupového zařízení a hesla k počítačovému systému a jiných

Hrozí odnětí svobody na šest měsíců až tři léta, propadnutí majetku či peněžitý trest, nebo zákaz činnosti, pokud se pachatel dopustí trestného činu podle § 231. Pachateli musí být prokázán úmysl spáchat trestný čin a postačí přítomnost prostředků. Jedná se o držení počítačového programu, systému, hesel, kódů, dat, postupů a zpráv, které by umožnily spáchání daného trestného činu. Při prospěchu velkého rozsahu hrozí pachateli až pět let odnětí svobody.^[31]

§ 232 Poškození záznamu v počítačovém systému a na nosiči informací a zásah do vybavení počítače z nedbalosti

Pachateli hrozí odnětí svobody na šest měsíců až dvě léta při způsobení škody velkého rozsahu, dále propadnutí věci či jiné majetkové postihy. Jedná se o nedbalost, porušení povinnosti správného zacházení se svěřenými prostředky (v tomto případě se jedná o soubory, programy, technické parametry). Jsou stanoveny smluvně, především v zaměstnání.^[31]

Ohroženými údaji jsou :

- čísla kreditních karet,
- bezpečnostní kódy,
- hesla – PIN,
- adresa,
- rodné číslo,
- datum narození,
- čísla průkazů,
- úvěry, či hypotéky.^[32]

[31] Postih počítačové kriminality. Právní rádce [online]. 2009 [cit. 2012-08-18]. Dostupné z: <http://pravniradce.ihned.cz/c1-37865090-postih-pocitacove-kriminality-podle-noveho-trestniho-zakona>

[32] Krádež identity. E- bezpečí [online]. 2012 [cit. 2012-08-18]. Dostupné z: <http://www.e-bezpecni.cz/index.php/temata/sociotechnika/502-krade-identity>

Z psychologického hlediska se jedná o střetávání reálné a virtuální identity. Zároveň se obě identity propojují. Virtuální svět nám umožňuje změnu identit podle touhy a potřeby každého jedince. Kyberprostor nám poskytuje možnost skrývat své nedostatky, uvádět jiné vlastnosti, dokonce i možnost gender swappingu, což je „změna“ pohlaví, kde uživatelé záměrně mění svá anima a animus tedy mužské a ženské komponenty osobnosti. Jedná se o možnost změny své identity, ale každou touto změnou klameme protějšek na druhé straně. A může docházet i ke ztrátě své vlastní reálné identity. K takovéto ztrátě nás může svést např. touha být někdo jiný, mít jiné vlastnosti, zakrýt své nedostatky, po souznění s někým jiným, zalíbit se a mnoho dalších pohnutek. ⁽⁶⁾

6) Závislost

Definice závislosti je určena 10. verzí Mezinárodní klasifikace nemocí (MKN – 10). Závislost je soubor fyziologických, kognitivních a behaviorálních projevů. Zde budu uvádět všeobecné znaky závislosti. Stanovit diagnózu závislosti můžeme pouze v případě, kdy během jednoho roku se projeví minimálně tři znaky závislosti. ⁽⁵⁾

Znaky závislosti podle K. Nešpora:

- a) silná touha k užití,
- b) potíže se sebeovládáním – při začátku, konci nebo užívání,
- c) tělesný odvykací stav – jedná se o užívání ke zmírnění stavu při odvykání,
- d) průkaz tolerance k účinku – při užívání menších dávek se utvoří tolerance na toto množství – toto množství se tedy zvyšuje, aby se dosáhlo účinku, který předtím navodila i menší dávka,
- e) postupné zanedbávání jiných potěšení nebo zájmů – jedná se o zvyšování množství času, který jedinec tráví pro získání,
- f) pokračování užívání přes jasný důkaz zjevně škodlivých následků – uváděn příklad poškození jater, intoxikací způsobené poškození myšlení, fyzické následky, které nebere závislý v úvahu. ⁽⁵⁾

Existuje jakési statistické kódování závislosti na určité látce, kdy statistický kód je F1X.2 – kdy se na místo X před desetinou tečku umísťuje příslušná látka.

(Například F10.2 – závislost na alkoholu, F11.2 – závislost na opioidech.). Závislost na internetu, patologickém hráčství aj. nejsou brány přímo jako závislost. Neznamena to ovšem, že se závislostí nemají společné rysy. Dále se můžeme setkat s definicí závislosti podle Americké psychiat-

(5) NEŠPOR, Karel. Návykové chování a závislost. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-432.

(6) DIVÍNOVÁ, Radana. Cybersex. Praha: Triton s.r.o., 2005. ISBN 80-7254-636-8.

rické asociace (DSM – IV), kdy pro diagnózu závislosti musí pacient splňovat alespoň tři kroky během jednoho roku, a to z uvedených sedmi: a) růst tolerance – zvyšování dávek, b) odvykací příznaky po vysazení látky, c) přijímání látky ve větším množství nebo delší dobu, d) dlouhodobá snaha o omezení látky, e) velké množství času stráveného u obstarávání nebo užívání látky, f) zanechání pracovních, sociálních a rekreačních aktivit, g) pokračování v užívání látky i přes negativní důsledky, ať už psychické nebo fyzické. Definice podle MKN – 10 a DSM – IV jsou hned v několika bodech stejné. ⁽⁵⁾

6.1 Znaky závislosti

6.1.1 Silná touha (bažení – craving)

Jako oficiální znak byla touha určena roku 1955. Je to silná potřeba užít návykovou látku a navodit si díky její pomoci příjemný stav. Bažení rozlišujeme - psychické a fyzické. U psychického bažení jde o aktivaci části mozku, jako mozečku a limbického systému. U fyzického bažení jde o oslabení paměti, prodloužení reakcí, zvýšení tepové frekvence, zvýšené pocení a slinění. ⁽⁵⁾

6.1.2 Potíže v sebeovládání

Tento znak je většinou uváděn ve spojitosti s bažením. Problém může nastat v sebeovládání při užívání návykové látky (množství a čas). ⁽⁵⁾ Existují případy, kdy bažení jedinci překonají díky svému sebeovládání. Také je možnost, že jedinci bažení překonají díky sebeovládání, ale podcení možnost problémového prostředí a proces se opakuje a se silnější razancí. Je zde i varianta, že bažení poškodí sebeovládání a jedinec podlehně vlivu návykové látky a prostředí. ⁽⁵⁾

6.1.3 Tělesný odvykací znak

Existují kritéria, která musí být splněna pro diagnostiku tohoto znaku, a to redukce užívání látky. Příznaky jsou shodné se všeobecně uznávanými znaky. Není žádné jiné vysvětlení z pohledu nemoci nebo psychických poruch. Každá návyková látka má jiné příznaky závislosti. Pacient musí splňovat alespoň tři příznaky z uvedené kategorie závislosti. ⁽⁵⁾

6.1.4 Růst tolerance

Jak se tolerance zvyšuje, není zcela jasné. Důležité je, že ke stejnému výsledku potřebujeme častěji přijímat dávku návykové látky, nebo ke stejnému účinku potřebujeme vyšší dávku. ⁽⁵⁾

(5) NEŠPOR, Karel. Návykové chování a závislost. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-432.

6.1.5 Zanedbávání jiných potěšení nebo zájmů

Jedná se o čas, který jsme ochotni věnovat získávání nebo užívání látky, a to na úkor jiných zájmů či potěšení. Tento pátý znak je nejčastěji provázán se všemi předešlými znaky. ⁽⁵⁾

6.1.6 Pokračování v užívání přes jasný důkaz škodlivých následků

Pro tento znak musí být pacient obeznámen se svým zdravotním stavem. Jedná se o fyzické či psychické problémy související s užíváním látky.

V souvislosti se závislostí se také hovoří o abúzu. Jedná se o zneužívání látek, které nepůsobí přímo na psychiku. Nevývolávají tedy přímo závislosti. V MKN – 10 mají kód F55 (například F55.0 antidepresiva, F55.1 laxantiva) ⁽⁵⁾

6.2 Závislost na Internetu

Nejedná se přímo o závislost, ale o jakýsi stav abúzu, tedy zneužívání „látky“. Za tuto „látku“ je označován počítač a internet. Podle odborníků se jedná o některé patologické problémy. Řadí je do stejné kategorie, jako patologické hráčství, nakupování apod. Tato závislost se projevuje jako neschopnost odolat myšlence na přihlášení. Po přihlášení jsme schopni na internetu strávit několik hodin. Když jsme připojeni, ani si neuvědomujeme, jak rychle čas utíká. Pokud nás někdo o tuto radost chce připravit, bráníme se. Pokud nejsme připojeni, přemýšlíme, co se asi na našem profilu děje. Na internetu jsme schopni trávit čím dál více času a je nám jedno, že hraje naše oblíbená kapela nebo že nás přátelé pozvali na oslavu narozenin. A nejsme schopni přestat ani v případě, kdy nás pálí oči a bolí zápěstí. Sice není závislost na internetu, nebo chcete-li na počítači, brána MKN jako závislost, ale vyskytují se u ní všechny předešlé uvedené znaky závislosti. U hromadné většiny pacientů, kteří přicházejí s problémem závislosti na internetu, se vyskytují i další různé psychické problémy, jako např. návykové a impulzivní poruchy, syndrom vyhoření nebo manželské konflikty. V dnešní době je ale těžké určit kde, kdy a u koho se rozvinula závislost na internetu, a to z důvodu, že internet využíváme všude. Počítač se stal nenahraditelným pomocníkem v práci, kde nás na možnost závislosti upozorní zaměstnavatel nebo provozovatel sítě. Může se ovšem jednat i o psychologickou poruchu, jako je např. workoholismus. Dnes už děti nebaví deskové hry, mnohem raději si zahrají „střílečku“ na počítači. Tyto hry mají však také negativní dopad na jejich psychiku. Pocit nepřemožitelnosti a nezranitelnosti. ⁽⁵⁾

(5) NEŠPOR, Karel. Návykové chování a závislost. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-432.

7) Rady, jak předcházet závislosti a ztrátě identity

Závislost na internetu:

- brát na zřetel varovné znaky – u dětí zanedbávání úkolů a záškoláctví, u dospělých vyhýbání se konfrontace, práci a povinnostem,
- spolupráce a konverzace se členy rodiny,
- „tvrdá láska“ – dávat najevo nevhodné chování a vyžadovat jeho změnu,
- stanovit si pravidla a ty dodržovat – časový plán, rozvržení denní aktivity,
- umět se uvolnit – relaxace, jóga, masáže,
- rozvíjet jiné zájmy,
- vyhledat včasnou pomoc psychologa,
- správně se motivovat pro jiný cíl nebo úkol,
- změna životního stylu,
- rozpoznávání spouštěčů (rizikové prostředí, ve kterém se aktivuje závislost),
- prohlubování sebeuvědomování,
- dávat pozor na čas, který trávíme na internetu (stanovení časového limitu). ⁽⁵⁾

Ztráta identity:

- citlivé soubory chraňte heslem,
- jsou dobré programy jako Norton internet security a jeho program Norton identity safe – správce hesel,
- pokud jsou potřeba některé převody, provádějte je pouze na zabezpečených webových stránkách, důležitý je také antivirový program, bez kterého se dnes už neobejde žádný počítač, ^[33]
- neodpovídejte na nevyžádané emaily,
- používejte bezpečná hesla, tedy kombinace písmen a číslic nejméně však osm znaků,
- neposílejte osobní údaje emailem,
- jednejte pouze se známými společnostmi,
- ověřte si, jaké zabezpečení mají webové stránky, na které se připojujete,
- sledujte své transakce,
- skartujte důležité dokumenty,

(5) NEŠPOR, Karel. Návykové chování a závislost. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-432.

[33] Co je Krádež identity?. Norton [online]. 1995 - 2012 [cit. 2012-08-22]. Dostupné z: <http://cz.norton.com/identity-theft-primer/article>

- neuveřejňujte fotografie, které by vás mohly kompromitovat,
- neuveřejňujte citlivé informace. ^[34]

8) Negativní vlivy na internetu

Počítač ani internet není samotným organizmem, proto vždy za jeho zneužitím musíme hledat člověka. Vyskytují se škodlivé stránky, skryté za zcela neškodným názvem. Takové stránky mohou obsahovat dětskou pornografii, viry a jiný „závadný materiál“. Pokud se jedná o internetovou kriminalitu, jedná se o jevy pohybující se na hranici. Jejich posouzení je pouze na úsudku a svědomí každého jedince. Přece jenom jsme každý jiný. To znamená, že to, co je pro nás zcela normální, může být pro jinou kulturu urážející. Jak již bylo řečeno, veškeré projevy na internetu se odehrávají v kyberprostoru, tedy v prostoru bez hranic. Prohlašování, že jsou tyto jevy protizákonné, je běh na dlouhou trať. Pokud se Vám na internetu stane nějaké bezpráví, je těžké tento čin dokazovat a mnohem těžší odhalit pachatele. Pokud bude odhalen pachatel, kde je však jistota, že náš zákon na tento čin pamatoval. S rostoucí technologií roste i počet promyšlené internetové kriminality. Na síti je mnoho negativních vlivů a některé z nich jsou níže uvedeny. ⁽⁶⁾

8.1 Cyberstalking

Jedná se o „stalk“, tedy stopování zvěře. Stalking je už v dnešní době brán jako trestný čin. U stalkingu se v lidské společnosti nejedná o stopování zvěře, ale lidí. U větší části případů se jedná o bývalé partnery, kteří se nesmířili se skutečností rozchodu.

Pokud se nejedná o bývalé partnery, jedná se o narušené jedince toužící po blízkosti konkrétní osoby, která se stala předmětem jejich touhy. Jedná se vždy o patologické chování, které má několik fází. Útočník pocituje touhu oběť kontrolovat, ovládat, vlastnit a být ji nablízku. Tímto chováním si v sobě utvrzuje domněnku vztahu s obětí. O cyberstalkingu hovoříme, pokud je pro pronásledování užíván internet. Jako prostředky jsou zde brány nevyžádané emaily, vzkazy, viry, spamy, červi. Takto narušení jedinci si často vytvářejí falešné identity, aby se předčasně neprozradili. Využívají třetí osoby k pronásledování, urážení, ponižování oběti. Pokud není jejich touha uspokojena, mohou přejít k agresivnímu chování. Na internetu se může jednat o co největší poškození identity pronásledovaného. V době rozmachu sociálních sítí dáváme sami možnost pro cyberstalking. Uveřejňujeme o sobě intimní, osobní a konkrétní údaje jako je telefon, bydliště, fotografie, aj.

[34] Ochrana před útokem phishing a jinými. Office [online]. 2012 [cit. 2012-08-22]. Dostupné z: <http://office.microsoft.com/cs-cz/word-help/ochrana-pred-utoky-phishing-a-jinymi-formami-online-podvodu-HA010354320.aspx>

(6) DIVÍNOVÁ, Radana. Cybersex. Praha: Triton s.r.o., 2005. ISBN 80-7254-636-8.

Stolking a cyberstolking mají společné rysy – jedná se u většiny případů o bývalé partnery, oběťmi jsou především ženy a hlavním motivem je touha po kontrole. Jako rozdíl je především prostor, ve kterém k útoku dochází. U cyberstolkingu je menší možnost ochrany proti útočníkovi. ⁽⁶⁾

8.2 Dětská pornografie a pedofile

Tato obsese se na internetu vyskytuje už několik let. Obměňuje se a je propracovanější, ale stále zde je. Bohužel k jejímu úplnému vymýcení nikdy nedojde. Existují webové stránky, kde uživatelé dětské pornografie mohou přispívat svým obsahem. Díky anonymitě, kterou internet nabízí, je pro pachatele stále jednodušší se seznamovat s mladšími a mladšími dětmi, kteří si ani nedokážou uvědomovat nebezpečnost tohoto fenoménu. Nejsou schopni si představit, že na druhé straně může být někdo jiný, než si myslí.

U seznamování postupují útočníci trpělivě, zprvu si s dětmi povídají, vyptávají se jich na obyčejné věci. Později jim zasílají různé dárky, aby je přesvědčili k náklonnosti. Nakonec prosí o zasílání fotografií, telefonního čísla a o schůzku. Téměř každé dítě se v dnešní době setkalo s podobnými návrhy při chatování. Bohužel jsou často vystrašené a stydí se, takže o této zkušenosti s nikým nemluví a nechávají si ji pro sebe. Podle výzkumů jsou oběťmi pedofilů především dívky. Existují již i tzv. databáze pedofilů, které obsahují jména, adresy, přezdívky, trestní rejstřík a fotografie. ⁽⁶⁾

8.3. Kyberšikana

Má stejný základ jako šikana v reálném prostředí. Jedná se o ubližování slabšímu jedinci, a to buď fyzicky, psychicky nebo obojí. Často se kyberšikana a normální šikana promítají do sebe. Velmi často se fyzická šikana stane i začátkem kyberšikany. Útočníkovi pomáhá anonymita. Zaručuje mu pocit jistoty a tím se zvyšuje i jeho agresivita při útocích. Díky kyberšikaně se oběť může stát kdokoliv a kdykoliv. Oběťmi jsou především slabší jedinci, kteří nemají mnoho přátel. Většina útočníků má vytvořené falešné identity. Stejně jako u normální šikany se i u kyberšikany zvyšuje agresivita útoků spolu se zvyšujícím se publikem. Oběti šikany, ať už v reálném prostředí nebo v kybernetickém, se natolik obávají odplaty, že o útocích mlčí. ^[35]

(6) DIVÍNOVÁ, Radana. Cybersex. Praha: Triton s.r.o., 2005. ISBN 80-7254-636-8.

[35] Co je kyberšikana. E- bezpečí [online]. 2008-2009 [cit. 2012-08-23]. Dostupné z: <http://cms.e-bezpeci.cz/content/view/14/39/lang,czech/>

9) Hesla a prolomení hesel

Heslo

Za heslo je považována v nejlepším případě složenina písmen a číslic. Takto stanovená hesla bývají pro uživatele neúčinnější ochranou, proti rizikům, která se vyskytují na internetu. Slouží k identifikaci konkrétního uživatele a poskytuje mu možnost přihlášení se na konkrétní stránky, profily a korespondence. Díky jedinečnosti hesla se na danou adresu může přihlásit pouze uživatel. Posloupnost písmen a číslic si volí každý sám stejně se svým přihlašovacím jménem (login), pod kterým se přihlašuje. Právě z tohoto hlediska by měla být hesla známa pouze vlastníkovému účtu a neměl by je tedy ani dále šířit a dávat k dispozici někomu dalšímu. Heslo získalo svůj význam už v armádní službě kde fungovalo jako rozpoznání nepřítelů. Jednalo se o jednotlivá slova, která se často měnila.

Prolomení hesla

Bohužel prolomení hesel se stává jakým si koníčkem. Uživatelé k tomu přispívají samy a neuvědomují si spojitosti s mírou zabezpečení. Antivirové programy nás neochrání před všemi riziky. To nejmenší co může udělat každý uživatel je nastavení co možná nejbezpečnějšího a co nejméně odhalitelného hesla. Jako častá hesla se objevují jména dětí, manželů, rodná čísla, datumy narození, svatby a výročí. Tato hesla jsou poměrně jednoduše k „uhodnutí“. Častými způsoby získávání hesla jsou opakované zkoušení hesla, nebo předstírání zapomenutí hesla kdy požádáme o případnou změnu hesla. V závislosti na prolomení hesla se vyskytuje tzv. entropie veličina udávající míru. V tomto případě se tedy jedná o délce hesla a jeho složitosti. Jako příklady uváděné ve spojitosti s prolomením hesla jsou uváděna:

Útok hrubou silou – počítač je vybaven programem, který zkouší všechna možná hesla ve spojitosti s uživatelem dokud nenarazí na to správné.

Slovníkový útok – kdy se prochází jednotlivé fráze, nižší počet pokusů k odhalení hesla.

Každý software může mít určen i autentizační limit (např. Captcha) jedná se o možnost kolikrát a za jak dlouho se může dotyčný pokusit o zadání hesla.

Na trhu existuje již několik produktů, které nabízejí možnost rychlého prolomení hesel (možnost odhalení miliardy kombinací za pouhých šestnáct minut). Deep Crack vyrobila Electronic Frontier Foundation (EFF) je to program umožňující prolomení 56-bitový DES klíč a to v rozmezí 56 hodin. Institut Georgia Tech Research vyvinul metodu na prolomení hesel GP GPU a s tím souvisejícím opatřením, že nejbezpečnější heslo by mělo mít minimálně 12 znaků. [37]

[37] Prolomení hesla. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-[cit. 2013-03-05]. Dostupné z: http://cs.m.wikipedia.org/wiki/Prolomen%C3%AD_hesla

10) Nastavení pravidel dětem

Asi každý rodič touží po hodném, usměvavém a chytrém dítěti. Většina z časopisů dává poučky jak ze svého potomka vychovat poslušného a hodného syna či dceru. Existuje i celá řada odborné literatury na téma jak správně vychovávat dítě, jak nastavovat pravidla, vštěpovat mu hodnoty, které chceme aby mělo. Odborné rady jak zvládat problémové děti, jak se chovat k dítěti v pubertě. Sice nemohu z pohledu svobodné, bezdětné a tím pádem nezasvěcené osoby říci jak jednat z pohledu rodiče, ale mohu poukázat na pohled dítěte. Určitě každý má své postupy jak vychovávat děti. Každý jedinec je jiný, má svou osobnost. Máme své vlastnosti, kterými se vyznačujeme, kterých si ceníme a třeba i vyžadujeme od dětí. Z pohledu dítěte mohu poznamenat, že navzdory tomu, že má výchova probíhala striktně pod určitými pravidly, ze kterých se jen velmi málo odpouštělo a povolovalo. Nastavení času na úkoly, domácí práce až po čas na oběd.

V době kdy já jsem navštěvovala základní školu počítače mělo doma pouze pár přátel ale ve většině jsme se s počítačovou technikou seznamovali prostřednictvím školy to samé prakticky probíhalo i v podobě mobilního telefonu. Pokud se podívám na dnešní děti je vidět jak se dostupnost technologických vymožeností posunuje níž. Šestiletí prvňáčci, kteří do první třídy přicházejí vybavení chytrými telefony, tablety apod. Měli bychom brát v potaz rady jako je vytváření si pravidel již od dětství a předcházení tím pozdějším nesrovnalostem, hádkám a vzpírání dětí. Důležité je nastavování si srozumitelných pravidel. Tyto pravidla musí být smysluplná, dítě jim musí porozumět. Přizpůsobení pravidel věku dítěte. Zároveň tyto pravidla musí dodržovat celá rodina, pokud je budeme vyžadovat od dítěte a přitom je ostatní členové rodiny dodržovat nebudou, dítě se velmi brzy začne proti pravidlům vzpírat. ⁽⁷⁾

Mezi ty nejzákladnější rodinná pravidla se řadí:

Spaní - určovat, kdy dítě půjde spát. Tak aby když z pokoje rodič odejde, dítě nemělo nutkání vstávat a snažit se poutat pozornost.

Stravování - určovat si pravidla v prostředí, tedy např. Jíme ve dvanáct hodin a u jídelního stolu. Také stanovení pravidel, že během jídla si dítě nebude hrát s hračkami, rodiče nebudou číst noviny.

Úklid - je dobré, aby dítě od malička mělo vštěpováno, že má povinnosti, které musí plnit (uklidit si jednou do týdne pokoj a hračky každý večer).

Jednání s ostatními - vštěpovat dítěti myšlenku, že se ke druhým chováme přátelsky, bez křiku, hádek a agrese.

(7) KAST-ZAHN, Annette. Jak naučit děti pravidlům. Brno: Computer Press, a.s., 2008. ISBN 978-80-251-2042-2

Sledování televize - je pouze na rodičích na co dítěti bude dovoleno koukat a na jak dlouho.

Pomoc v domácnosti - je dobré dítě zapojit do domácích činností.

Bezpečnost - pravidla provozu na silnicích, jako rozhlédnutí.

Toto je výčet nejjednodušších pravidel. Každý má svá, ale ve většině se alespoň opíráme o tyto základní. Můžeme povolovat televizi při jídle, úklid pouze pokoje, stravování v neurčitou hodinu. Záleží pouze na rodičích jak budou vštěpovat zásady, hodnoty a pravidla svým dětem. Ve škole se navíc děti dostávají do vlivu svých vrstevníků a do vlivu skupiny, ve které se nacházejí. Je třeba dítě motivovat, inspirovat a podporovat v tom v čem je dobré, co ho baví a v tom co chce dělat kromě internetu. Existují odborníky stanovená pravidla jak zabezpečit ochranu svého dítěte na internetu. Nesmíme, ale opomenout, že dnešní děti vědí velmi často o počítačové technice mnohem více než rodič. ⁽⁷⁾

10.1 Děti a online rizika

Dítě má tendenci přilnout více k vizuálním příběhům, než k příběhům, které jsou jim prezentovány pouze ústně. Také se často ztotožňuje z konkrétní postavou, která má stejné charakteristické vlastnosti jako dítě, nebo alespoň stejné životní zkušenost. Reagují i na negativní postavy jako na něco co je zakázaného, něco co se nemá. Malé děti nemají schopnost být kritičtí a rozpoznávat ironii. Ve 21. století už jsou děti na internet přivyknuté natolik, že ho berou jako samozřejmost. Vyrůstají v prostředí a době technologicky vyspělé. Pro generaci dětí vyrůstající v tomto století se používá pojem Net Generation (internetová generace). Za asistence rodičů jsou často přítomni dění na internetu i děti od tří let. Díky jemné motorice mohou již děti od tří let ovládat klávesnici, mobilní telefony, televizi. Avšak internet má podle odborníků i několik výhod. Díky internetu se u dětí rozvíjí schopnosti tzv. Tři X exploration, expression a exchange (zkoumání, vyjádření a výměna). Vybíjejí se kognitivní vlastnosti, jazykové, multitaskingem (zvládání hned několika úkolů najednou, vnímat více podnětů). Zabezpečit děti proti všem negativním jevům je zcela nemožné. Existují však alespoň malé rady, jak mít své děti pod kontrolou. ^[39]

Doporučená pravidla:

1) Poučte své dítě, aby nesdílelo adresu, telefon, jména a adresy rodinných příslušníků aby dítě neposílalo fotografie, čísla karet, údaje o účtu, žádné osobní údaje.

(7) KAST-ZAHN, Annette. Jak naučit děti pravidlům. Brno: Computer Press, a.s., 2008. ISBN 978-80-251-2042-2

[39] Děti a online rizika. Sdružení linka bezpečí [online]. 2012 [cit. 2013-02-24]. Dostupné z :http://www.kraj-jihocesky.cz/file.php?par%5Bid_r%5D=83936&par%5Bview%5D=0.

- 2) Neprozrazuje nikomu hesla a přihlašovací údaje.
- 3) Aby nikdy nechodilo na schůzku s někým cizím, kterého potkal na internetu.
- 4) Nepokračuje v komunikaci, která je mu nepříjemná.
- 5) Řekne rodičům, pokud se na něj na internetu vyskytnou urážky, hanlivé či jiné poznámky.
- 6) Neotvírá poštu od cizích lidí.
- 7) Je sám sebou.
- 8) Nechodí na stránky určené pro dospělé.
- 9) Respektuje pravidla rodičů o užívání internetu.
- 10) Nevěří všem, co je na internetu.
- 11) V případě, kdy objeví něco nelegálního, oznámí to ihned rodičům. [39]

Pravidla pro rodiče:

- 1) Pokud nerozumíte něčemu, co využívá vaše dítě, nechte se od něj poučit.
- 2) Nepouštějte dítě na schůzku sjednané přes internetu.
- 3) Zajímejte se o jeho internetové kamarády.
- 4) Otevřenost.
- 5) Dítě si musí samo uvědomit, že se nachází na stránkách pro něj nevhodných.
- 6) Využijte možností zamezení přístupu na některé stránky.
- 7) Společný e-mail s dítětem.
- 8) Pozor věnujte stahovaným souborům.
- 9) Stanovte dítěti čas na internet.
- 10) Poradte se s psychologem, pedagogem či jiným odborníkem. [39]

Nastavení pravidel:

- 1) Stanovení problémů co chceme řešit a jak je chceme řešit.
- 2) Očekávat od dítěte vyjádření k danému problému.
- 3) Snažme se dítěti říci, proč nás to trápí.
- 4) Přinesme návrh tak, aby byl přijatelný pro obě strany.
- 5) Probereme výhody a nevýhody všech návrhů.
- 6) Dohodneme se na dodržování na získaných pravidel. [39]

[39] Děti a online rizika. Sdružení linka bezpečí [online]. 2012 [cit. 2013-02-24]. Dostupné z :http://www.kraj-jihocesky.cz/file.php?par%5Bid_r%5D=83936&par%5Bview%5D=0.

Šest možností pomoci při závislosti na internetu

Změna struktury dne – nahradit internet jinou aktivitou (výlety, sport, kulturní akce).

Stanovení určitého počtu hodin a přesné vymezení doby online (doporučuje se raději kratší a častější).

Použití externích upozornění (upozornění vnějším vlivem na konec vymezeného času).

Přerušování používání problematické internetové aplikace (výrazné omezení, nebo přerušování úplně).

Upomínkové karty (na kartu si napsat 5 hlavních problémů, které závislost způsobují a 5 pozitiv s jejich skončením).

Zmapování činností (uvědomování si jakých událostí se využíváním internetu a času tráveném na internetu vzdáváme). [39]

Užitečné rady při závislosti

Podporování dítěte v jiných zájmech.

Zabavit dítě – prevence předtím, aby dítě z nudy hledalo něco na internetu.

Za společné domluvy být přítomni jeho aktivitám na internetu s předpokladem respektování soukromí dítěte.

Důležitá je komunikace [39]

Pravidla a hranice, které dítěti dobře a srozumitelně musíme vysvětlit.

Dobrý výběr her, pokud chceme tímto způsobem dítěti umožnit lepší vývoj.

Dobrá výchova je podle všeho výchova pro aktivní (vliv na správné věci), nejlépe je si s dítětem promluvit a probrat možná rizika, která jsou na internetu. Prevence je lepší než náprava. Děti touží zapadnout do kolektivu svých vrstevníků. Pokud jím v tom budeme bránit, nikdy nepřijmou naše pravidla. Přijatelná je pro dítě skutečnost, že má alespoň něco dovolené s jistým omezením než když bude mít vše zakázáno.

[39] Děti a online rizika. Sdružení linka bezpečí [online]. 2012 [cit. 2013-02-24]. Dostupné z :http://www.kraj-jihocesky.cz/file.php?par%5Bid_r%5D=83936&par%5Bview%5D=0.

II. Empirická část

Výzkum byl zaměřen na ochranu osobních údajů uživatelů internetu a sociálních sítí. Byl sestaven okruh otázek položený správci sítě a programátorovi internetového software. Z těchto rozhovorů bylo zjištěno několik základních paradigmat pro ochranu osobnosti uživatele. Jako doplňující výzkum této práce je také dotazník, který byl aplikován na žáky základní školy Seifertovy v Jihlavě. Vypracované dotazníky byly předloženy žákům šestých tříd.

Cíl práce

Cílem práce je navrhnout metody účinné prevence ochrany osobních údajů a dat před zneužitím se zaměřením na typické uživatele sociálních sítí, event. jejich zákonné zástupce.

Pracovní hypotézy

- 1) Většina uživatelů se sama dopouští základních chyb a poskytují dobrovolně osobní údaje. Tato hypotéza byla potvrzena.
- 2) Většina uživatelů neví, jak zabezpečit svůj počítač a jak ho chránit. Tato hypotéza byla potvrzena.
- 3) Uživatel si neuvědomuje nebezpečí či existence Phishingu a nekontroluje odkazující URL. Tato hypotéza byla také potvrzena.

1) Jakých zásadních chyb se dopouští uživatelé ? (poskytováním příliš mnoho osobních údajů, nepřečtením licenčních podmínek)

Bezmyšlenkovitě o sobě úvadějí soukromé informace, ať jméno, adresu či telefon atd. A to buď při registraci nebo poté například v podobě statusů na sociálních sítích. Je také zcela běžné, že například mobilní aplikace odesílají na servery údaje o pohybu vlastníků těchto zařízení.

Z historie takto odeslaných dat, lze s velkou přesností určit například, kde uživatel bydlí, kde pracuje, kam chodí na obědy. Dále nastává problém, že spousta uživatelů zveřejňuje na sociálních sítích statusy o průběhu svého života. Například pokud uživatel vytvoří příspěvek o tom, že se s celou rodinou chystá na dovolenou a nikdo nebude doma. Dává tímto nevědomky informaci o tom, kdy může být jeho byt nerušeně vykraden. Dalším příkladem je nákup přes inzeráty, které jsou podvodné, kde dotyčný pro ověření může požadovat například občanský průkaz. Stejným průkazem se potom dokládá u dalšího inzerenta a mění tak svojí identitu.

2) Jaké údaje jsou již podezřelé ? (které údaje mohou být požadovány pro přihlášení)

Tady velice záleží na zaměření služby. Ale ve většině případů se jedná o přezdívku, heslo a případně e-mail pro kontrolu existence uživatele. Další údaje již záleží právě na onom zaměření služby. Eshop bude určitě potřebovat znát vaši adresu, případně pobočku pošty, kde si balík vyzvednete. Oproti tomu takový Facebook tyto údaje nepotřebuje. Je třeba před každým zadáváním osobních údajů ve formulářích na internetu zvážit, zda je opravdu potřeba tyto údaje provozovateli poskytovat. Čím méně toho o sobě na internetu napíšeme, tím lépe. Ale pokud chceme využívat některých služeb, je toto nevyhnutelné.

3) Co vše se dá z profilu uživatele zjistit ?

Pokud se budeme bavit o sociálních sítích a jako modelový příklad si vezmeme osobu, která nemá problém se zveřejňování různých statusů, fotek a jiných příspěvků, dokáže toho i laik zjistit hodně. Lze vcelku jednoduše zjistit, zda je osoba zadaná, rozvedená, zamilovaná. Také v mnoha případech její finanční situaci, například z uploadovaných fotek vedle nového auta nebo naopak může, i nevědomky, dát like na stránce úvěrové společnosti. Z těchto takzvaných „lajků“ lze, u osoby která na ně kliká, velice jednoduše zmapovat její přibližný pohyb na internetu, ale co je podstatné, lze zjistit co se danému člověku líbí. Dnes již těchto dat o pohybu uživatele využívají různé společnosti pro cílenou reklamu.

4) Existují varovné signály upozorňující na to, že je stránka podezřelá ?

Tady je třeba aby každý uživatel při návštěvě webu začal racionálně přemýšlet. Pokud budu na stránkách, které mají například texty psané lámanou češtinou, nebudu zde vyplňovat žádné osobní údaje (například událost potvrzení přihlašovací stránky České spořitelny).

Pokud je stránka plná reklamy (vyskakuje jedno okno za druhým), nedělá to také dobrý dojem. V první řadě by se tedy uživatel měl spoléhat hlavně na svůj úsudek. Dále má většina bezpečnostního software zabudovanou funkci pro hlášení podezřelých webu. Tato databáze je tvořena hlavně zkušenostmi ostatních uživatelů, kteří adresu navštívili před námi.

5) Nebezpečí, která mohou ohrozit uživatele sociálních sítí?

Krom informací, které zveřejňují dobrovolně pomocí statusů je to i metoda jménem Phishing. Funguje tak, že uživateli přijde odkaz například na nějakou hru či cokoli na Facebook (či jiné weby), zobrazí se přihlašovací okno, uživatel zadá své údaje a přihlásí se. Bohužel si nevšimne, že je

na jiné stránce, která je vzhledově totožná oficiálnímu Facebooku a po odeslání hesla ho aplikace přeměruje na oficiální facebook, který znovu bude chtít údaje, ale již oprávněně. V tu chvíli má ale hacker již vaše údaje a může s nimi dále libovolně nakládat.

6) Nebezpečí, která mohou ohrozit uživatele internetu ?

Nebezpečí zneužití identity, ztráty financí, ztráty soukromí atd...

Není tak složité si zjistit uživateli přihlašovací údaje a na sociální síti se za něj vydávat.

Také je velkým problémem placení kreditními kartami online. Tyto platební brány si data ukládají a čas od času se stane, že jsou jim údaje odcizeny (například nedávné napadení serverů Sony) Lze také podvodným jednáním získat přihlašovací údaje do online bankovníctví. Zde je již nějakou dobu zavedena velice dobrá ochrana pomocí autorizačních kódů zasílaných na mobil zákazníka. Bohužel s nástupem takzvaných chytrých telefonů, již ani toto není neprůstředné.

7) První kroky uživatele před započítím užívání internetu / sociálních sítí ?

První kroky uživatele před započítím používání internetu v drtivé většině případů je, že si nainstaluje prohlížeč (pokud nezačne používat již předinstalovaný) a začne. To je ale bohužel špatně, jelikož nemyslí právě na ochranu svých dat. Uživatel se připojí na internet a začne ho plnohodnotně používat aniž by měl antivirus či další ochranné programy. Ani si neuvědomí, že největší riziko následně může nastat například v kavárnách či na jiných veřejných místech, kde se lze připojit a kde Wi-Fi síť není zabezpečená. Podobných problémů je i u uživatelů sociálních sítí - založí si profil a začnou hned publikovat své fotky, statusy, informace o sobě atd., aniž by si pořádně nastavili, kdo obsah může prohlížet.

8) Programy zabezpečení PC?

Jsou tři důležité věci. Jednak je to antivirus jako je například AVG, Avast a mnoho dalších.

Všechny jsou placené, ale ve většině nabízí i free verzi. Další je firewall, který sleduje komunikaci na síti a podle nastavených pravidel blokuje podezřelé spojení. Tento firewall se přizpůsobuje a vyhodnocuje i na základě nastavení jiných uživatelů či přímo výrobce.

V neposlední řadě je velice důležité mít aktualizovaný operační systém. Výrobce v těchto aktualizacích vydává záplaty pro chyby v zabezpečení systému.

9) Možnosti zabezpečení profilu na sociálních sítích ?

Na sociálních sítích je možnost filtrovat, který uživatel uvidí váš profil, příspěvky, fotky či

konkrétní alba. U většiny sociálních sítí, z těch nejznámějších je to Twitter a Facebook, kde jde tvořit skupiny uživatelů - například rodina, blízcí přátelé, ostatní atd. a těm i následně zpřístupnit rozdílný obsah. Například Facebook na tuto možnost upozorňuje v rámci soukromí uživatelů, bohužel i přesto mnoho uživatelů toto nastavení ignoruje a tím pádem kdokoli může vidět veškerý váš obsah.

10) Nějaké rady jak zabezpečit uživatele?

Vše je o znalostech rizik, kterým se uživatelé vystavují. Například seznam.cz na toto téma točí různá naučná videa a dokonce pořádá i školení ve školách. Pokud si tedy člověk připustí, že na internetu nejsou jenom hodní a neznalí lidé, mělo by být výsledkem to, že začne zvažovat, kam píše osobní údaje, jaké sdílí stavy a celkově co o sobě poskytuje. Poměrně velké riziko jsou i webové kamery a mikrofony. Softwarů, které tyto mediální vstupy dokáží streamovat na internet jsou spousty. Poté již může být jedno, jak moc je osoba opatrná.

11) Jak se dá zabezpečit přístup dítěte na internet / sociální sítě ?

Pokud pomineme prosté zakázání dítěti, navštěvovat tyto sítě, existuje i mnoho softwaru který toto dokáže. Lze v nich nastavit zakázané servery, zakázaná slova v obsahu stránek a také zakázané obrázky.

12) Je možnost dohledu nad aktivitou dítěte na PC / sociálních sítích ?

Existuje software, který sleduje co uživatel dělá a zaznamenává historii aniž by uživatel zjistil, že něco takového v PC je. Rodič si tedy potom může prohlédnout co jeho dítě dělalo. Dokonce i pokročilejší software dokáže rozpoznat, jestli na prohlížené fotce / videu není pornografie a pokud je, obsah sám blokuje. Dále je to například historie prohlížeče, to je ale samozřejmě jednoduché před opuštěním PC vymazat.

13) Je možnost zjistit, který uživatele se na profil dívají ?

Pokud tuto možnost nenabízí sám provozovatel služby, který tyto údaje má, uživatel to nezjistí. Například na LinkedIn je možné sledovat, kdo si profil prohlížel, ale na Facebooku a většině dalších služeb již ne.

14) Program, který umožňuje zneužívání a stahování hesel, pin-kódů či dat.

Keylogger - je software, který zaznamenává stisknutí klávesy na cílovém zařízení a toho se dá poté

dále zneužívat. Ale samozřejmě hesla se ukládají i v prohlížeči do databáze (pokud to uživatel má povolené), zde jsou ale data šifrována a jejich zjištění je složitější. Šikovný programátor si s tím však poradí. Dokonce na to existuje i zdarma software, který ve většině případů toto rozluští.

Největší databázi dat má však google - hlavně díky mobilním zařízením, ale i díky PC má databázi o volaných číslech, pohybech na internetu, pohyb uzemně díky GPS atd. .

2. Závěr

Svoji bakalářskou práci jsem zaměřila na sociální sítě, jelikož jsou nejrozšířenější metodou mezilidské komunikace a tím se nimi jako s takovými většina z nás setkává každý den.

Ve své teoretické části se zaměřuji na historii internetu, sociální sítě jako takové a jejich nejzákladnější pojmy. Také jsem se pokusila osvětlit některé z nejvíce oblíbených sociálních sítí. Zajímala jsem se o netetiku, což jsou pravidla chování na internetu, internetovou komunikaci, závislost, identitu, ale také o možnosti, jak o svou identitu přijít, popřípadě jak ji ochránit. Při svém výzkumu jsem také provedla rozhovor se specialisty z oboru PC, ve kterém jsem se snažila objasnit některé z nejzákladnějších chyb, kterých se uživatelé dopouštějí, dále jaké údaje jsou o sobě uživatelé ochotni prozradit, když se přihlašují k nějaké doméně, zda přemýšlejí i nad tím, zda k tomu administrátor má vlastně právo. Dále také zda profil, který máme zařízený na nějaké platformě sociálních sítích, umožňuje zjištění i informací, které ani neuvádíme. Pokud se na internetových stránkách vyskytuje škodlivý materiál, je možnost, že nás na něj něco upozorní?

Snažím se přiblížit hrozící nebezpečí, která by nás mohla ohrozit nejenom na internetu, ale také na sociálních sítích a jejich profilech, jakým způsobem je dobré započít práci na počítači, respektive na internetu, jak přesněji zabezpečit správné užívání a tím i předcházet základním chybám pomocí neznalosti, jakou máme možnost při zabezpečení, jestli jsou nám k nápomoci pouze antiviry nebo je i ochrana poskytována samotnými provozovateli sítě. Také se snažím probrat možnost zabezpečení dítěte na internetu, zda nám kromě psychologických hledisek poskytuje pomoc i technické zázemí.

Rovněž jsem se snažila porovnat zjištění pohledem dětí - jak oni nahlíží na sociální sítě a jak jsou si vědomi rizik, které by je mohly ohrozit na internetu respektive na profilech, které užívají. Záměrně jsem si vybrala žáky šestých tříd a to z toho důvodu, že věková hranice těchto dětí se pohybuje kolem dvanácti let, tím se dostávají do skupiny, která má například na Facebook přístup odepřen. Z bezpečnostních podmínek Facebooku totiž vyplývá, že k zaregistrování je třeba minimálního věku uživatele 13 let. Právě těmto žákům jsem předložila krátký dotazník, kde mohli odpovídat svými slovy na připravené otázky. Doplnila jsem tento dotazník také rozhovorem se žáky. Jedná se pouze o dodatečné zjištění pohledu mladé generace uživatelů a nejedná se tedy o nejzákladnější výzkum mé práce. Nicméně některé skutečnosti bych zde ráda zveřejnila. Výzkumem bylo zjištěno, že respondenti svůj věk mění záměrně. Tato změna věku je v předchozích kapitolách považována právě již jako změna identity, což může být počáteční fáze k celkové změně identity. Právě z neznalosti se u většiny respondentů na otázku, které sociální sítě využívají, vyskytovaly odpovědi jako Gmail, YouTube, Seznam.cz, Wikipedie, Skype, aj. Tento výsledek je prisuzován neznalosti definice

sociálních sítí. Bylo také zjištěno, že mezi mládeží panuje mylný fakt o bezpečnosti údajů uváděných na sociálních sítích. Oslovení své osobní údaje (mobilní číslo, email, datum narození a adresa) zveřejňují s domněnkou, že nemohou být nijak zneužity. Nejsou si vědomi nebezpečnosti zneužití identity. V jedné z otázek byly zjišťovány hodiny strávené u sociálních sítí, řízeným rozhovorem bylo také zjištěno, že většina z oslovených žáků má hodiny strávené na internetu stanovené rodiči. Výzkumem bylo také zjištěno velké procento respondentů, kteří k připojení využívají mobilní telefon. Tato skutečnost znázorňuje modernizaci doby a zvyšující se technologickou gramotnost. Jedná se o negativní vliv na mládež, kteří místo aktivního pohybu věnují svůj čas sociálním sítím a tím rozvíjejí svou potenciální závislost. V dotazníku byla zařazena i otázka, zda využívají sociální sítě i rodiče oslovených respondentů. Výzkumem bylo zjištěno, že většina rodičů sociální sítě využívá (70%), což může být možnou příčinou rozšířeného využívání sociálních sítí i dětmi v tomto nízkém věku. O nebezpečnosti internetu a sociálních sítí se diskutuje několik let, ovšem se společností Facebook se jakoby lavina profilů utrhla a zasypala celou společnost. Společenské skupiny jsou více či méně se sociálními sítěmi obeznámeny, ovšem to neznamená, že bereme na vědomí i nebezpečné důsledky a dopady, které na nás mohou zanechat. Různé platformy sociálních sítí jsou protkány všemi generacemi. Měli bychom být schopni se s tímto fenoménem poprat a brát ho jako novou možnost technologického postupu, s tím brát ale i ohledy na naše práva a naše soukromí. Existuje několik možných rad a typů jak zamezit úniku a proniknutí k našim osobním údajům. Můžeme pro pouhý začátek zabezpečit náš přístup dostatečně bezpečným heslem, což znamená minimálně dvanácti znaků v kombinaci číslic písmen, nejlépe ještě se střídáním písmen velkých a malých. Toto heslo samozřejmě nikomu nesdělovat a v nejlepším případě si ho uchovat pouze v hlavě i například s využitím mnemotechnických pomůcek. Každá sociální síť vám poskytne alespoň minimum, jak zabezpečit svůj profil a je pouze otázka chvilky si tyto rady přečíst a třeba se i inspirovat k tomu, jak co nejvíce zamezit proniknutí na váš profil. Jako další je vyvarovat se možnosti pamatování si vašeho loginu a hesla stránkou, na kterou se přihlašujete. Popřemýšlejte nad údaji, které po vás chce administrátor pro přihlášení. K přihlášení postačují pouze ty nejzákladnější informace (počet dětí je opravdu zbytečný údaj). Pokud si nebudete vědět rady, nejdříve se zkuste poradit se známými, kteří mají stejný profil, jestli se jim podobná událost také stala. Berte v úvahu i možnost veřejné diskuse s touto tematikou na internetu nebo existence poraden zabezpečující problémy s internetem. Pokud se jedná o ty nejmladší z nás, berme v potaz to, že výchovou vše začíná. Tudíž nastavování pravidel a hranic je to nejmenší, co můžeme udělat a vyvarovat se tak možnosti budoucích hádek a nesrovnalostí.

Doplňkový dotazník

1. Upravili jste si někdy věk, kvůli přihlášení na sociální síť? Pokud ano, tak z jakého důvodu?
2. Jaké sociální sítě využíváte nejvíce? (např.: MySpace, Facebook, Twitter, Lidé, Google Plus, Spolužáci atd.)
3. Z jakých důvodů sociální sítě využíváte?
4. Kolik času zhruba strávíte denně na sociálních sítích?
5. Jaké osobní a soukromé informace sdílíte na sociálních sítích? (myšleno např.: rodné číslo, tel. kontakt, emailová adresa atd.)
6. Kolik máte přibližně přidanych přátel na svém profilu? Znáte všechny osobně?
7. Využíváte některé z her, nebo aplikací, které sociální sítě nabízejí? Případně které?
8. Využíváte více profilů? Pokud ano, máte na některém vytvořenou jinou identitu?
9. Jaký tip fotografií sdílíte s ostatními na sociálních sítích? (např.: fotografie s přáteli, s rodinou, sportovní události, soukromé fotografie)
10. Do jaké míry využíváte Chat?
11. Připojujete se na sociální sítě i mimo domov? (např.: ve škole, nebo na mobilním telefonu)
12. Jaký druh záležitostí řešíte pomocí veřejné diskuze? (např.: pouze kamarádské záležitosti, nebo i své osobní „problémy“)
13. Využívají sociální sítě i vaši rodiče?
14. Dokážete si představit, v dnešní době, zábavu bez sociálních sítí?
15. Zkuste zhruba porovnat, kolik času trávíte na internetu a kolik vedlejšími aktivitami (např.: sport, procházky, setkání s přáteli atd.)

Použité zdroje

Tištěné zdroje

- (1) NAVRÁTIL, Pavel. Internet pro školy. Bedihošť: Computer Media, 2001. ISBN 80-902815-3-2.
- (2) BARABÁSI, Albert-László. V pavučině sítí, z anglického Linked. RNDr.František Slanina, CSc. Český Těšín: Paseka, 2002. ISBN 80-7185-751-3.
- (3) ŠMAHEL, David. Psychologie a internet. Praha: Triton s.r.o., 2003. ISBN 80-7254-360-1.
- (4) ČERMÁK, Ivo, Martina HŘEBÍČKOVÁ a Petr MACEK. Agrese, identita, osobnost. Tišnov: Sdružení SCAN, 2003. ISBN 80-86620-06-9.
- (5) NEŠPOR, Karel. Návykové chování a závislost. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-432.
- (6) DIVÍNOVÁ, Radana. Cybersex. Praha: Triton s.r.o., 2005. ISBN 80-7254-636-8.
- (7) KAST-ZAHN, Annette. Jak naučit děti pravidlům. Brno: Computer Press, a.s., 2008. ISBN 978-80-251-2042-2

Internetové zdroje:

- [1] Internet. Historie internetu [online]. 2009 [cit. 2012-07-24]. Dostupné z: <http://home.zcu.cz/~tisarova/>
- [2] WebDesign PAY & SOFT. Historie internetu [online]. 2006 [cit. 2012-07-24]. Dostupné z: <http://www.webdesign.paysoft.cz/clanky/2006/historie-internetu/>
- [3] Historie sociálních sítí. Sociální sítě [online]. 2008 [cit. 2012-08-01]. Dostupné z: http://socialnisite.cz/info/historie_socialnich_siti
- [4] Historie sociálních sítí. Z historie [online]. 2012 [cit. 2012-08-01]. Dostupné z: <http://vaclavprokupek.ano2012.txt.cz/clanky/102529/z-historie-socialnich/>
- [5] ABZ slovník cizích slov. Sociální [online]. 2006 [cit. 2012-08-01]. Dostupné z: <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/socialni/>
- [6] Wikipedie. Sociologie [online]. 2012 [cit. 2012-08-01]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Sociologie>
- [7] Sociologie. Základy sociologie [online]. 2007 [cit. 2012-08-01]. Dostupné z: <http://sociologie.topsid.com/>
- [8] Wikipedie. Počítačové sítě [online]. 2012 [cit. 2012-08-01]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Po%C4%8D%C3%ADta%C4%8Dov%C3%A1_s%C3%AD%C5%A5
- [9] Počítačové sítě. Co je to počítačová síť? [online]. 2009 [cit. 2012-08-01]. Dostupné z: <http://>

site.the.cz/index.php?id=1

- [10] Sociální sítě si podmanily svět. Lupa.cz [online]. 1998 – 2012 [cit. 2012-08-28]. Dostupné z: <http://www.lupa.cz/clanky/socialni-site-si-podmanily-svet-fakta-a-cisla-hlavne-o-evrope/>
- [11] České firmy a využití sociálních sítí. Lupa.cz. [online]. 1998 – 2012 [cit. 2012-08-29]. Dostupné z: <http://www.lupa.cz/clanky/ceske-firmy-vyuziti-socialnich-siti-fail/>
- [12] Optimal Marketing. 7 tipů pro využití sociálních sítí [online]. 2010 - 2012 [cit. 2012-08-07]. Dostupné z: <http://www.optimal-marketing.cz/faq/7-tipu-pro-vyuziti-socialnich-siti>
- [13] Vítejte na Facebooku. Facebook [online]. 2012 [cit. 2012-08-28]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/>
- [14] Wikipedie. Facebook [online]. 2012 [cit. 2012-08-07]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Facebook>
- [15] Fénix WEB. Popis Facebook .com [online]. 2010 [cit. 2012-08-07]. Dostupné z: <http://www.fenixweb.cz/index.php/popis-facebookcom>
- [16] MySpace. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-2012 [cit. 2012-08-08]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/MySpace>
- [17] MySpace_Esej. PDF. In: MySpace [online]. 2007 [cit. 2012-08-28]. Dostupné z: http://dspace.muni.cz/bitstream/ics_muni_cz/879/1/MySpace_Esej.PDF
- [18] Google Plus. Optimio [online]. 2011 [cit. 2012-08-29]. Dostupné z: <http://seolab.optimio.cz/google-plus-proc-nedojde-k-masovemu-odchodu-lidi-z-facebooku>
- [19] Google plus. DSL.CZ [online]. 2012 [cit. 2012-08-08]. Dostupné z: <http://www.dsl.cz/clanek/2675-google-plus-ma-250-milionu-aktivnich-uzivatelu-i-nove-funkce>
- [20] Google plus. Lupa.cz [online]. 1998-2012 [cit. 2012-08-08]. Dostupné z: <http://www.lupa.cz/clanky/google-plus-prave-vyrazil-vstric-osudu-a-facebooku/>
- [21] Živě.cz. Google plus v kostce [online]. 2011 [cit. 2012-08-08]. Dostupné z: <http://www.zive.cz/clanky/google-plus-v-kostce-manual-noveho-uzivatele/sc-3-a-157777/default.aspx>
- [22] Jak si poradit s Twittrem?. Jak na to [online]. 2009-2010 [cit. 2012-08-08]. Dostupné z: <http://jak-na-to.eu/jak-si-poradit-s-twitter/>
- [23] Twitter. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2012-08-08]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Twitter>
- [24] Jak začít používat Twitter. Zdroják.cz [online]. 2009 [cit. 2012-08-08]. Dostupné z: <http://www.zdrojak.cz/redakce/jak-zacit-pouzivat-twitter/>
- [25] Lidé.cz. Lidé [online]. 1996–2012 [cit. 2012-08-29]. Dostupné z: <http://www.lide.cz/index.fcgi?akce=&tmpTicket=&auth=>

- [26] Vkontakte.ru. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-2012 [cit. 2012-08-13]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Vkontakte>
- [27] LinkedIn pro začátečníky. Lupa.cz [online]. 1998 – 2012 [cit. 2012-08-13]. Dostupné z: <http://www.lupa.cz/clanky/linkedin-pro-zacatecniky/>
- [28] Netetika.PDF. In: Lorenc info [online]. 2010 [cit. 2012-08-28]. Dostupné z: <http://lorenc.info/soubory/netetika.pdf>
- [29] Netiketa. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-2012 [cit. 2012-08-14]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Netiketa>
- [30] Krádež identity. Bezpečný internet [online]. 2009 [cit. 2012-08-18]. Dostupné z: <http://www.bezpecnyinternet.cz/pokrocily/ochrana-prav/kradez-identity.aspx>
- [31] Postih počítačové kriminality. Právní rádce [online]. 2009 [cit. 2012-08-18]. Dostupné z: <http://pravniradce.ihned.cz/c1-37865090-postih-pocitacove-kriminality-podle-noveho-trestniho-zakona>
- [32] Krádež identity. E- bezpečí [online]. 2012 [cit. 2012-08-18]. Dostupné z: <http://www.e-bezpeci.cz/index.php/temata/sociotechnika/502-krade-identity>
- [33] Co je Krádež identity?. Norton [online]. 1995 - 2012 [cit. 2012-08-22]. Dostupné z: <http://cz.norton.com/identity-theft-primer/article>
- [34] Ochrana před útokem phishing a jinými. Office [online]. 2012 [cit. 2012-08-22]. Dostupné z: <http://office.microsoft.com/cs-cz/word-help/ochrana-pred-utoky-phishing-a-jinymi-formami-online-podvodu-HA010354320.aspx>
- [35] Co je kyberšikana. E- bezpečí [online]. 2008-2009 [cit. 2012-08-23]. Dostupné z: <http://cms.e-bezpeci.cz/content/view/14/39/lang,czech/>
- [36] Budoucnost internetu. Technet.cz [online]. 1999 – 2012 [cit. 2012-08-23]. Dostupné z: http://technet.idnes.cz/budoucnost-internetu-splni-vase-sny-ale-nebude-pro-kazdeho-pox-/sw_internet.aspx?c=A090825_210907_sw_internet_pka
- [37] 38] Prolomení hesla. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-[cit. 2013-03-05]. Dostupné z: http://cs.m.wikipedia.org/wiki/Prolomen%C3%AD_hesla
- [38] Děti a online rizika. Sdružení linka bezpečí [online]. 2012 [cit. 2013-02-24]. Dostupné z: http://www.kraj-jihocesky.cz/file.php?par%5Bid_r%5D=83936&par%5Bview%5D=0.

Seznam tabulek

Tabulka 2: Epigenetický diagram pro identitu jako vývojový úkol období adolescence, (4)... str. 34

Seznam obrázků

Obrázek 1: Logo Facebooku, [13]	str. 18
Obrázek 2: Profil na Facebooku, [15]	str. 19
Obrázek 3: Logo MySpace, [17]	str. 21
Obrázek 5: Logo Google+, [20]	str. 23
Obrázek 6: Profil Google+, [22]	str. 24
Obrázek 7: Kruh přátel Google+, [22]	str. 25
Obrázek 8: Logo Twitteru, [24]	str. 25
Obrázek 10: Logo Lidé.cz, [27]	str. 27
Obrázek 11: Úvodní strana na Lidé.cz, [27]	str. 28